

ELŐFIZETÉS

KELTÉS:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDEK:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉS:

4-hatásos jellet sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osanádi egyesül-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐMUNKÁSKÖZÖS:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, december 31.

Megállítottuk oroszok előnyomulását a Kárpátokra

Budapest: (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Kárpátokban csapataink oroszok szorostól északra támadtak és több magaslatot elfoglaltak.

Lupkowi szorostól északra ellentámadásunkkal oroszok előnyomulását megállítottuk. Tovább nyugatra ellenség gyengébb erőkkel egyes átjárókat megközelített.

Gorlicától északra, Zaklicoyntól északkeletre és a Nida alsó folyásán orosz támadások súlyos veszteségük mellett összeomlottak.

Tomaszovtól keletre és délkeletre fekvő területen szövetségesek előrehaladtak.

A balkáni hadszíntéren, a szerb katonák nyugalom van. Montenegróiaknak Avtovác mellett fekvő Gat, és Trebinje mellett fekvő Lastva ellen intézett éjjeli támadásait visszautasítottuk.

Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nyugalom a nyugati harctéren.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntéren Nienporttól délkeletre fekvő St.-Georgo majorért, amelyet egy meglepő támadás folytán ki kellett üríteni, még folyik a harc. Vihar és felhőszakadások Flandriában és Északfranciaországban mindkét fél állásaiban károkat okoztak. Különben a nap, arcvonal egyéb részein általában nyugalomban telt el.

Közelednek a németek Varsóhoz.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Keletporoszországban az orosz hadsereg lovasságát Pillkallenre visszaszorítottuk.

Lengyelországban a Visztula jobbparti részén helyzet változatlan. Visztula nyugati partján a támadást Bzuraszakasztól keletre folytattuk.

Egyébként harcok Rawka szakaszon és attól keletre, valamint Inowlodznál és attól délnyugatra tovább tartanak.

Külföldi híradások úgy tüntetik fel, mintha Lowitz és Skierniewice nem volnának birtokunkban. E helységeket már több mint hat napja elfoglaltuk. Skierniewice messze arcvonalunk mögött van. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Térképcsínálók.

Arad, december 30.

Nincsenek emberek lelki vigasztalódása, szebb jövőt hitegető álma: a földosztás. Nincs ugyan semmi, a mire a reményt építene, a mire a számitását alapozná, mégis azt hajtogatja, hogy egykor a földet, a nagy urak földjét, még a többiekét föl fogják osztani, szétlambolni, hogy kinek-kinek jusson belőle. A kommunizmusról, az utópisztikus államberendezésről soha hírt nem hallottak: mégis azzal csitítja a maga szegénységét, földéhségét, hogy egyszer csak eljön a földosztás.

Erre a szomorú naivitásra kell gondolnunk, a mikor arról veszünk hírt, hogy Párisban, az entente diplomatái föl akarják osztani Németországot és föl akarnak osztani bennünket. Szerfölött aktuális lehet ez a gondolat. Franciaország tíz megyéjét a németek tartják megszállva. Franciaország szövetséges, az orosz birodalom nem tudja föltartóztatni az előnyomulást, a mely az egyesült német és osztrák-magyar seregeket Varsóhoz hozza egyre közelebb. A francia fővezérnek nevezetes hadiparancsa, a mely az egész vonalon támadásra ösztökélte seregeit a németek ellen, eljutott a kudarcig. A Galiciában operáló orosz hadtestek ötödik hónapja dolgoznak, folytonos új erősítésekkel, anélkül, hogy a fő-cél: Porosz-Szilézia felé közelebb jutottak volna. És ilyenkor — a győzket, a helyükön szilárdul megállók akarják fölosztani azok, a kik, ha még nem is mondhatók legyőzötteknek, de a mérkőzésben eddig rosszabbul állanak.

Ez mutatja a szegénységet, amely fantasztikus, képtelen tervekkel takarózik. A francia népet, amely haszta-

lan várja a hadsereg eredményeit, ilyen mesékkel akarják bódítani. A francia képviselők nyíltan hangoztatják a kamarában, hogy választóik a békét sürgetik és hogy a sürgetések, türelmetlen hangok előtt nem lehet süketeknek maradniok: a sajtotban pedig ezalatt felosztják Németországot és a monarchiát. Poroszországból nem marad meg, csak egy lyuk a földgömbön. Ausztria-Magyarországból külön cseh királyság, lesz, külön magyar királyság, természetesen kellően lenyírbáltan. Így fognak békét csinálni Európában.

Németországban nincs szükség ilyen diplomáciai dajkamesőkre és mondanom se kell, hogy nálunk se érezzük ilyenek hiját. Németországnak nincsen egyelőre azzal gondja, hogy mi lesz Orosz-Lengyelországgal, sőt Belgium jövőjével se törődik. Elegendő, ha a hadisarcot bevasalja rajta. Szövetségesünknek és nekünk egyelőre az az egyedüli és legfőbb gondunk, hogy az ellenséget megverjük. Erre a célra egyesítjük minden erőnket, minden fegyverünket és minden szellemi energia is a körül összpontosul. Tudjuk, hogy ez nem megy könnyen, nem megy gyorsan, nem megy áldozatok nélkül. De a várakozás és a türelem alatt nem ringatjuk magunkat a jövőnk képeibe. Először győznünk kell és egy percig se veszítjük el a reményt, hogy győzni fogunk. A mappakészítéshez ráérünk azután is.

A mappákat csak ott csinálják, ahol egyébről akarják a figyelmet elterelni. A kimerült, megfogyott francia katonáknak, Anatol France is Elzász-Lotharingiát, Németország elpusztítását igéri, ha mégis győzni próbálnak.

A csillagokba néző, lehetetlen ábrándokkal kápráztatják a kétségbeesőket. Vajon ismerik a földosztók és a mappakészítők a cigányról és a beteg fiáról szóló kis történetet? A cigány eget-földet ígért a fiának, csak gyógyuljon föl. „Lehozzom neked a csillagokat, ha jobban leszel”. A gyerek, a kinek az volt a legnagyobb betegsége, hogy éhezett, azt nyögte: „Nem kérek én egyebet, csak egy karéj kenyeret adjon apám.” „Látod, — mondta az apa — mindig olyasmit kérsz, ami lehetetlen”. A francia népnek hiába ígéri Németország feldarabolását, Ausztria-Magyarország felosztását s hasonlókat, annak egy darab kenyér kell, a tiszteletes béke fekete kenyege, hogy nyugodtan tarthassa fönn magát, hogy el ne sorvadjon a háboruban, a melyet Anglia kedvéért folytat. És ép csak erről nem akarnak hallani — ma még — a francia politikusok és diplomaták!

Magyar elnök a romániai Kultur-Liga élén.

(Az entente kudarc a legnagyobb román közművelődési intézménynél.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 30.

Románia legnagyobb és Európaszerte is ismert kulturintézményének, a Kultur Liga vezetésében rendkívül jelentős változás történt, amely nemcsak a magyarországi románság szempontjából érdekes, hanem a mai viszonyok között külpolitikai jelentősége sem tagadható meg. A liga, amely köztudomás szerint a magyar románság kulturai és politikai törekvéseit is, habár nem bevallottan, de mégis támogatta, hétfőn tartott rendkívül zajos közgyűlésén, új tisztikart választott és mint értesülünk, a nagyszabású intézmény élére Lukáciu László volt lafalusai román lelkészt állították.

A liga közgyűlését Arion Virgil elnöklésével tartotta meg. Az évi jelentést Bogdán Ducia tükör olvasta fel és annak egyes részei az egész Romániából összesereglett közgyűlési küldötteknél rendkívül visszataszítást keltettek, úgy hogy óriási lármá és tumultus is keletkezett. A vezetőség látva, hogy a közgyűlés nagy többsége bizalmatlansággal viseltetik iránta, berúta lemondását, amelyet a közgyűlés el is fogadott.

A felzúdulók legtöbbször Jorga Miklóst, az ismert politikust és író-tábornokot elnöknek, azonban Jorga azt nem fogadta el és kijelentette, hogy egyszerű közkatona akar lenni. A gyűlés erre egyhangulag Lukáciu Lászlót választotta elnöknek, aki a választást elfogadta és át is vette azonnal az elnöki széket. A választmány összeállításánál mutatkozó nehézségeket úgy oldották meg, hogy a liga vezetésében többségben azok a politikusok vannak, akik mint a hármasszövetség barátai ismeretesek. Ezek Istrati C. dr., Delavrancea István, Gradişteanu István, Mandrescu István és a viszonyok ismerői szerint ideszámítandó még Goga Oktávián is. Helyet kaptak Filippescu Miklós és Take Jonescu.

A választások után Jorga bemutatta az új munkaprogramot, amelyet egyhangulag el is fogadtak. Elhatározta a közgyűlés, hogy újtól kezdve politikai napilapot ad ki, amelynek címe: „Uniónia Nationala.” Az egyesület

munkaprogramjának bővítését valószínűleg a nagyobb politikai akció tette szükségessé, ami abban is kifejezést nyert, hogy az intézmény neve, amely eddig „Liga Culturala” volt, ezután „Liga Nationala” lesz.

Hamburg készül angol repülők bombázására.

(Katonai szakszemle a harctéri helyzetről. — Galíciai harcaink alakulása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 30.

Moraht Örnagy, a Berliner Tageblatt ki-tűnő katonai munkatársa az általános hadi-helyzetben a karácsonyi ünnepek alatt történt eseményekről a következőket írja:

— Nyugaton rendkívül nyugtalanul teltek el a karácsonyi ünnepek. Ugy látszik, hogy az angolok is, a franciák is a szent éjszakán különösen figyelmet szenteltek csapatainknak. Állásaink ellen intézett támadásaik azonban egész Flandriában összeomlottak. Az angolok nappali és éjjeli harcokban La Bassée és Béthune között az Yser mentén öt nap alatt 819 foglyot (ezek közt színes katonákat) 14 gépfegyvert, 12 aknavetőt, egy ágyút és 3000 halottat vesztek. A franciák támadásai sem voltak eredményesebbek. Osupán az figyelemreméltó náluk, hogy hosszú és nagy kiterjedésű frontjukon ezúttal igen hevesen támadtak Felső-Elzászban és a Sundgauban. Már régebben ismeretessé vált, hogy Dijon-Bésoulon keresztül és Chalons sur Sarne-Besancon irányából nagy csapatmozdulatok történtek Belfort területére. Voltak napok, amelyeken bizonyos vasúti csomóponton hatvan katonaszállító vonat is haladt keresztül. Tudtuk azt is, hogy Belfort-Epinal-Toul-Nancy hatalmas erősségövezete valósággal zsúfolva van katonákkal és hogy a Vogézek valamennyi szorosát megszállották a franciák. Hogy azonban az utolsó hét előretöréseiből erőteljesebb vállalkozás következik-e, azt ma még nem lehet tudni. Az Elzászba vezető út szűk és a hegyekben nincsenek értékes keresztelő összeköttetések. A Vogézek teljes átfogásához szükséges hadoszlopok elosztása nem történhetne meg figyelmünk fölkelte nélkül és arról, hogy felső és középső Elzászban nem gyenge csapataink vannak, a veszteséggel járó franciatámadások meggyőzhették az ellenséget. Miután pedig itteni seregecsoporthoz vezetését különösen szorgalmas vezér kezében tudjuk és Svájc semleges szomszédsága is fedezi területeinket, nem kell tartanunk attól, hogy a balti vidéket fegyveres ellenség árasztja el.

Csapataink most a téli hadjárat küszöbén állanak. A hetvenes háborúban Franciaországban szerzett tapasztalataink még élénken élnek a nép tudatában, hogy meg tudják érteni azokat a testi fáradalmakat, amelyeket ez a háború követel. A csapatmozdulatok meglátszása és azok a sokasodó harcok, amelyeket Nieuportnál és a Sundgauban folytatunk, nem szabad, hogy otthon türelmetlenséget keltsenek. Végre is érthető, hogy a kezdetben viharos győzelmekkel kilométerek százain előretörő harcunk után a szemlélőnek kevesebb örömet okoz ez a mostani ide-oda hullámozó, váltakozó álló-csatározás. Azonban a hadvezetés nem törődhet ezzel a türelmetlenséggel. Csak hálásak lehetünk legfőbb hadvezetésünknek, hogy ameddig más eszköze van az ellenség kimerítéséhez, addig nem kezd óriási áldozatokkal járó akcióba. A döntéshozó való akaratot ezzel nem adta föl, ami majd akkor tűnik ki és lesz félre-

ismerhetetlen, amidőn az eredményekre kedvezőbb kilátás nyílik.

Az Elba torkolata ellen intézett angol támadás különösen tengerészeti jelentőséggel bír. Ha tengeren nincs eredmény, akkor a szárazföld elleni támadás hiába való. Bármilyen, említésre méltó angol erőnek a holsteini és észak-hannoveri partokon partraszállítása nagyon is korlátozott lehetőségű. A téli időjárás és a hullámos, viharos tenger jó szövetségeseink az északi tengeren. De föltéve, hogy sikerül elhagytatni parti ütegeinket (aminek elérése Angliának nagy áldozataiba kerülne): a part-raszálló angol expedíciót a háború kezdete óta ilyen tevékenységre készen álló csapataink meglehetősen üdvözléssel köszöntnék. Német és angol partvédelem két egészen különböző dolog. Hamburg veszélyeztetése ellenséges repülőcsapatok által azonban nem tekinthető kizártnak. Miután az angolok a német nagykereskedelmű hatalmas empóriumát különös ellen-szenvenvel nézik, el lehetünk készülve arra, hogy a nyílt városra bombákat próbálnak vetni. Hogy sikerül-e ez a kísérlet, az más kérdés. Annyit megjegyezhetünk, hogy szárazföldi és a tengerről egyaránt szemmel tartjuk a levegőt.

Északon a küzdelmek még nem értek el a döntéshoz. A harcokra két pontján azonban fontos előnyökhöz jutottunk. Balszárnyunk a Bzura-szakaszon szép eredményeket vívott ki. Már december 22-én megkaptuk a hivatalos jelentést arról, hogy a Bzura és Rawka mentén több helyen sikerült átkelni csapatainknak. Miután a németek visszaveretéséről hírt nem kaptunk, feltehetjük, hogy az átkelési pontokhoz azóta újabbakat is foglaltunk el. Az oroszok itteni támadásainkat Varsót fenyegető jellegűnek tekintik és a Londoni lapok — Pétervárról inspirálva — előkészítenek a lengyel főváros kiürítésére. Ha az oroszok jobbszárnya Varsóhoz, vagy attól délkeleti irányba szorul, akkor a megerősített helyek idő múltán kezünkbe kerülhetnek. Mindenesetre csalogató cél ez is, de stratégiánk nem befolyásoltatja magát kényszerítően az ilyesmitől.

A Pilica vonalon folytatott orosz védekezés is megrendítettnek látszik. Tomaszow vidékén területet nyertünk és a szövetséges csapatok Inowłodzról visszavernek minden támadást. Figyelemre méltó, hogy ezek a támadások, amelyeknek kétségtelen célja az, hogy az oroszok pilicai visszavonulását levegőhöz juttassa, déli irányból történnek. A Pilica és Nida között tehát a tomaszow-osztrowieci vasút segítségével, ugylátszik, orosz erőket toltak el északról a déllengyelországi csataterp.

Az osztrák-magyar hadsereg arcvonalát nyugati Galiciában a Wisloka és felső Dunajec közelében visszavonták. Az oroszok láthatóan kiismerték a német csapatokkal is vegyített osztrák-magyar sereg csoportosítás jelentőségét. A nyugatgalíciai harcok további befolyására két körülmény jelentős: az egyik az, hogy az oroszoknak sikerül-e döntő számhátrányra vergődni a szövetségesek fölött, a másik feltétel pedig az, hogy idejekorán északhatóvá válik-e itt az Észak és Déllengyelországi győzelem hatása.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 354
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 351
Nyomda	— 354

Nem érvényesül az új orosz offenzíva Galiciában.

(Kritikus az oroszok helyzete Lengyelországban. — Kivédjük a Kárpátokra irányuló támadást. — A Visztulától a Kárpátokig kifejlődött a csata.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Budapest—Kopenhága, december 30.

„Császárok osztagja Lovicznál.”

Pétervár: Danosenko Nemirovicsnak a híres orosz haditudósítónak tudósításai „Császárok harca Lovicznál” cím alatt jelennek meg, mert Lovicznál két osztag sorsa dől el.

Beismerik az oroszok kudarcokat.

Kopenhága: Az orosz jelentések a hadi helyzetről nagyon tartózkodók. Az utolsó hivatalos kommuniké a következő:

A szövetségesek makacsul folytatják támadásaikat. Az orosz csapatok kényszerülnek helyenként rájuk nézve alkalmatlan terepen is harcolni s ezért lassanként kedvezőbb szakaszokra vonulnak vissza.

Másut az orosz előtörések pozíciójukban kötik le az ellenséget. A Nowoje Vremja haditudósítója összehasonlítja az orosz-lengyel-oroszági és galíciai helyzetet a belgával s parhuzamot von Calais és Varsó között. Az a szög, a melyet az Ilov, a Bzura és a Visztulánál alkot, megfelel a tenger és az Ypres csatorna közti területnek. A lapok kiemelik Mława elfoglalásának nagy jelentőségét s ebből azt a következtetést vonják, hogy az orosz csapatok ott túlnyomó többségben vannak. Az „Armeebote” a Varsó melletti szituációt kommentálja s kijelenti, hogy Lodz eleste nincs hatással Varsó sorsára. Mások állna a dolog, ha a szövetségesek Lovicót is elfoglalnák. Végül arra a következtetésre jut, hogy tekintve, hogy Nowogeorgiewszk a legerősebb orosz vár s a hadsereg legpompásabb hátvédje, Varsó sorsa nem reménytelen. A „Birszevija Vjedomoszty” a német offenzívával foglalkozik s kijelenti: Kitűnő vasuti hálózatukon kívül a németek sikereiket főleg annak köszönhetik, hogy minden megszállott helységben azonnal gépfegyverosztatot helyeznek el s minden elfoglalt talpalatnyi helyet azonnal földmunkákkal és drótsövényekkel erősítenek meg. A „Golos Moszkwy” Przemysl makacs ellenállását emeli ki s kijelenti, hogy a vár erősségét a védőinek szellemét alighanem lebecsülték.

Krakó helyzete biztosítva van.

Berlin: A Wolf-ügynökség jelenti Londonból: A Times vezetőikben beszéli meg a keleti harctéri helyzetet s a következőket mondja: Az orosz csapatok eredményesen tartják fel az osztrák-magyarok és németek váratlan erős előnyomulását a Kárpátokon. Mindamellett világos, hogy az oroszok sem Galiciában, sem Lengyelországban nem állnak Krakó közelében. A németeknek nem sikerült az orosz északi szárnyat átkarolni, még nem törték meg a Kárpátoktól északra az oroszok ellenállását s nem törték át az erős varsói vonalat, de kényszerítették az oroszokat, hogy messzebb délre fekvő pontra vonuljanak vissza. Ezáltal kiegyenlítődött az orosz harcvonal. Ha sikerül a németeknek a frontot opaznomál, vagy másutt áttörni, akkor a galíciai orosz hadsereg helyzete, százhetvenezer főnyi ellenséggel szemben a Kárpátokon keresztül kritikus lesz. Reméljük, hogy az a eset nem fog bekövetkezni. Másrészt világos, hogy elkecseregedett harcok előtt állunk s hogy Hindenburg a szilárd betörést és Krakó elestét elhárította. Lengyelország lesz több

napra a főhadiszíntér s a háború jövő sorsa erősen az ottani döntéstől függ.

Nem akart a lakosság távozni Krakóból.

Rotterdam. Néhány nap óta itt tartóskodik a lengyel nemzeti bizottság egy előkelő tagja, aki a „N. Rolt C.” munkatársa előtt kijelentette: A harc még egy darabig elart, de a lengyel nép nagy tömegének oroszellenes hangulata alapos reményeket fűs a szerencsés kimenetelhez. Ha eddig lengyel részről még nem került felkelésre a dolog, az arra vezethető vissza, hogy azok a lengyel elemek, amelyek készek harcolni, még mindig nincsenek felfegyverezve. A polgári elemek szívesen csatlakoznának, de, ha mint például Kielcében látják, hogy a város hátszer cserél gazdát, főinek, hogy mindent kockára tesznek. A lengyel nemzeti szervezet most már élénkebb tevékenységet fog kifejteni, miután a galíciai szövetség formai tekintetben egyesült az orosz lengyelországgal. Külső jele ennek az egyesülésnek, hogy a krakói lengyel nemzeti bizottság főtitkára egy orosz-lengyel politikus. A németek a legtöbb megszállott helyen a polgári igazgatást rábizzák a lengyel-organizációra.

Amikor Krakót a katonai hatóságok kiürítették, a lakosság egy része nem akarta elhagyni a várost. Hetvenezer embert, akik nem rendelkeztek elég élelmiszerral, kényszerrel vittek el az erődítmények övezetéből. Krakó környékének parasztjai, akiknek házaikat katonai okokból lerombolták, a romok mellett maradtak s deszkákból készítették maguknak ideiglenes kunyhót.

Éhínség Lengyelországban.

Kopenhága, december 30. A Ruszkoje Szlovo jelenti, hogy Lengyelországban éhínség van, amelyet fokoz a szén és petroleum hiánya. A gyertya már fényűzési cikk. A parasztok azt mondják: „Nemsokára mindnyájan meghalunk”.

Harc a Visztulától a Kárpátokig.

Grac. Tagespost szerint az oroszok kárpáti betörései mindaddig jelentéktelenek, míg mi megtartjuk állásainkat a Dunajecnél.

Roma. A pétervári távirati ügynökség december 24-iken jelezte, hogy új orosz hadtestet küldenek Galiciába, azóta azonban nem jelennek semmi eredményt.

Berlin. A Vossische Zeitung jelenti Milánóból: A Visztula alsó folyásától a Kárpátokig terjedő fronton a harc teljes kifejlődésben van. Az oroszok a Pilicától a Kárpátokig előnyomulásban vannak, a Bzura folyónál ellentétben állanak. A németek a Bzura alsó folyásánál álló orosz haderő ellen folytatják heves támadásaikat. November 29-ike óta itt harom napon keresztül folyt csak a csata, amely hovatovább rettenetes tűzeregi párvíadallá alakult. Inowłodzánál a német csapatok a Pilica északi partjáról a déli partig nyomultak előre. A Nida frontján az osztrák-magyar csapatok hevesen támadták az ellenséget. A Pilica jobb partjának magasabb fekvése a partot megzárta osztrák-magyar seregnek jó védelmi, egyben támadási pont.

Pétervár: A Massager de L'arme beismeri, hogy a keletporoszországi orosz offenzívát a németek a mazuri tavaknál és a Mławánál megállították s az orosz támadásokat visszaverték. Az idézett újság ezt azzal menti, hogy a német határ vérszerűen van megerősítve, ez az ellenség számára azt a nagy előnyt nyújtja, hogy aránylag csak kisebb csapatot kell igénybe vennie az orosz csapatokkal szemben való védekezésre. Viszont támadásaikhoz igen jó bázist nyújt. A Visztula—Bzura—Bilitza menti, továbbá a galíciai csatákról valamivel optimistább hangon emlékezik meg a jelentés. (Pol. Hir.)

Pétervár. (Stockholmon át.) Ideérkezett sürgönyök szerint az oroszok Sochacew környékén azért fejtene ki olyan nagy ellentállást, mert tudják, hogy a németek közvetlen célja a varsói bevonulás. Egészen más azonban a szituáció itt, — mondják az oroszok — mint annak idején Lodz körül volt. Az oroszok most természetesen megerősített stratégiai fronton állanak, a mely ötven angol mértföldnyire nyúlik le dél felé a Visztula, a Bzura és a Rawka folyó keleti partján.

Varsó lakosságát az orosz hadvezetőség hirdetésekkel akarja megnyugtatni arról, hogy Varsó egyelőre nincsen veszélyben és hogy a város mennyire biztonságban van, azt azzal akarja dokumentálni, hogy az orosz egyetem rektorának rendeletet küldött, hogy szedje be a felővi tandíjakat.

London. A Times megállapítja, hogy az orosz hadsereg centruma eredeti állásáról nagyvonalon angol mértföldnyire vonult vissza. Ezt az tette szükségessé, hogy Varsóból óriási német erők nyomultak előre az orosz centrum áttörésére. Az orosz centrum mindenesetre kritikus helyzetben van. Minden attól függ, hogy az oroszok mennyire tudják ellensúlyozni a német centrum áttörési tervét.

Stockholm. A Stockholms Dagblad katonai munkatársa írja: A Lengyelországból érkező jelentések még mindig szűkszavúak. Hét-tíz az orosz kommuniké szerint kemény harcok folytak nyugatra a Visztulától, a Pilica torkolatánál és északra. A német jelentés is heves harcokról szól a Bzura és Rawka környékén. E harcok eredményét illetően az orosz jelentés elismeri, hogy az orosz hadsereg „néhány kisebb területet” kiürített és visszavonult, hogy messzebb kelet felé előnyösebb állásokat foglaljon el. A német főhadiszállás jelentése ezt az orosz adatot annak megállapításával egészítette ki, hogy a német csapatok a Bzura és a Rawka számos pontján kikényszerítették magának az átkelést. Mivel azonban nem tudjuk, hogy milyen nagyok a folyón átkelt csapatok, ennél fogva nem igen tudjuk megítélni a német csapatok által szerzett előnyöket. A kommuniké szövege mégis arra mutat, hogy ezek az osztagok nem olyan jelentéktelenek, hogy visszavágástól kellene félniük.

A pétervári jelentés beismeri és hangsúlyozza, hogy Dél-Lengyelországban semmiféle jelentékeny változás nem állt be.

Orosz operációs bázis — Vilna.

Kopenhága. Az itteni lapok szerint az oroszok operációik főbázisul megerősítik Vilnát.

Német tulerőről beszélnek az orosz jelentések.

Berlin. A Tägliche Rundschau írja: Péterváron a közönség hangulata nyomott, az embereket hiába vezetik feire, látják a Krakótól ötven kilométerre való visszavonulást. A lapok német tulerőről beszélnek. Varsóból tömegesen menekülnek az emberek. Borzalmas dolgokat mesélnek az orosz katonák garázdálkodásairól.

Varsó kiürült.

München. Voroskin Péter, Varsó új kormányzója németbarát.

Krakó: A Kurir Varsavszky írja, hogy Varsó külvárosai teljesen kiürültek.

Vilmos császár távirata Hindenburghoz és Mackensenhez.

Bécs, december 30. A Fremdenblatt jelenti: Hindenburg tábornagy december 17-én a következő táviratot kapta Vilmos császártól:

Isten után, aki minket láthatóan segített, Önnek és Mackensennek, valamint az egész vitéz hadseregemnek köszönhetem ezt a pompás sikert. A seregek Ura segítse tovább is hős csapatainkat, akiknek én a haza és a magam legmélyebb köszönetét fejezem ki. Vilmos I. R.

Berlin: A Lokalanzeiger írja: A császár Mackensen tábornokhoz, a híres brzezinyi átörös vezéréhez a következőket mondotta:

— A világtörténelemben páratlanul áll az a haditény, hogy sokszoros ellenséges túlerőtől teljesen körülzárt sereg áttör, hateret foglyot csinál, harminc ágyút és negyven gépfegyvert zsákmányol és mindezt, valamint összes sebesültjeit keresztülhozza.

Pau tábornok az orosz fővezérnél.

Berlin. Brüsszelből táviratozzák a Kreuzzeitungnak: Ideérkezett hírek azt újságolják, hogy Pau tábornok, a Verdun körül álló francia seregek parancsnoka az orosz főhadiszállásra utazott s utjának állítólag az a célja, hogy Nikolajevics Miklós nagyherceggel egy új, kombinált haditervet dolgozzon ki.

Orosz szervezetek a háború ellen.

Berlin. A Vorwärts írja: Az oroszországi szervezetek háborúellenes agitációja szüntelenül folyik.

Oroszország nem kap pénzt Angliában.

Berlin. A Vossische Zeitung írja: Oroszországnak Angliában megtagadták a kölcsönt és szépitgetésül most letagadják az egész kölcsönkérési kísérletet.

A tiszthiány pótlása.

Kopenhága. Az Aftenbladetnek jelentik Pétervárról: Oroszország főiskolái hallgatóit hadi előkészítő iskolákba utalták, hogy sürgősen tisztekké képezzék és a tiszthiány miatt megbénuló csapatokhoz küldjék. Egyedül a pétervári politechnikum hallgatói közül 2653 tanulót küldtek a tiszti előkészítő tanfolyamra.

Vig élet Przemyslben

Bécs. Egy kremsi (Alsó-Ausztria) asszony repülőgépen továbbított levelet kapott Przemysltől. A levél írója a többi közt a következőket írja:

— A mi ostromlóink bizonyára a hetedik manőverezésben éreznék magukat, ha olyan jól menne a sorsuk, mint nekünk. Kergő gyomorral, lefagyott lábakkal fognak nemsokára ismét odébb állani. Ha az ostrom ezúttal talán tovább fog tartani, egy pillanatig se féltse bennünket; mi hónapokra el vagyunk látva mindezzel. A tél itt szebb, mint akár Bécsben. Semmi kőd, semmi városi por a levegőben: felettünk napfényes ég ragyog.

Bécs. Betzmalik reichsrati képviselő, aki Premyslben szolgált hadnagyként, a következőket írja a Zeit szerkesztőjének:

— O: kirohanásban vettem részt. Vezérünk törhetsen bizalmat öltöztet belénk. Az oroszokat annyira távolítottuk, hogy srappelljeik legföljebb a kirohanáskor érnek el.

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A szeptemberi hadiszállásról jelentik: Egy orosz utóg karácsonyi jókívánságokat juttatott el Przemyslba.

— A vitéz várvédőknek boldog ünnepeket kívánunk — írják az oroszok, — legyen öröm,

békesség a földön, az emberek szívét töltse el megelégedés, Isten teljesítse minden óhajukat. Őszintén kívánják ezt a 10-ik tűzérdandár 5. ütegének tisztjei és legényei.

Kiszorítottuk az oroszokat a keleti Kárpátokból.

Szatmárnémeti. Az oroszok Marmaros megyéből ki vannak szorítva. Bereg megyéből Galiciába nyomtuk őket. Mezőlaborcot az oroszok felégették. A lakosság már visszatért a városba, a közigazgatási hivatalok is megkezdték működésüket. Munkácson normális élet folyik.

Mármarosziget. Körmező mellett a Szopko—Lozanszka- és Sztrihanya-vonalon elszáncolt orosz állások ellen általános heves támadást nyitottunk meg. Tüzérségünk szakadatlanul lövi az orosz pozíciókat, miatt gyalogságunk példátlan energiával folytonosan támad.

Az ellenség kétségbeesetten védi lövészárkait, mert azoknak elvesztése után azonnal vissza kellene húzódnia egészen a toronyai szorosig.

Körmezőt a harc alatt néhány ágyulövedék érte, de nagyobb károkat eddig még nem szenvedett.

London retteg a légi bombáktól.

(Anglia fegyveres erejének kincsesháza. — A Themsepartí arzenálok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 30.

Az a repülőgép, amely karácsony napján délben megjelent Southendnél és Sheernessnél, Gravesendnél és Erithnél és így London felett mutatkozott, úgy lebaggett az angol főváros felett, mint eljövendő nagy bajok előhírnöke.

A Themse torkolatánál és alsó folyásán játszódott le karácsony ünnepén az izgató színjáték. A bal partot ugyanis különösen kedvező vasuti összeköttetésekkel olyan közel hozták a tulajdonképeni Londonhoz, hogy az itteni helységek úgy tekinthetők, mint London elővárosai. Southend 55 perc alatt lehet Londonból elérni, Westcliffet és Leighet 52, illetve 47 perc alatt. A kitűnő vasuti összeköttetés és az olcsó utazás következtében ezer és ezer kereskedő és kereskedelmi alkalmazott költözött ezekbe a helységekbe az utolsó tíz év alatt. Reggelenként gyorsvonatok viszik őket a City szívébe és esténként hazatérnek. A három helység mellett kedves kirándulóhelye a londoniaknak; a jobb munkások és az eastendi kereskedők, ha kellemesen akarnak eltölteni egy napot, családjukkal Southendbe rándulnak, ahol olcsó pénzért kapja a legdusabb és legzajosabb élvezeteket és ingyen szívatja az ózondus, egészséges levegőt. A nyugodtabb Westcliffet inkább a középosztályhoz tartozó emberek és nyugalmazott öreg urak látogatják.

Southend és a környékbeli helységek az ünnepnapon tehát ugyanezek zsúfolva lehetnek látogatókkal, akik mind tanúi voltak a nyugtalanító eseménynek. Képzhető, milyen riadalom támadt közöttük, amikor sült pulykájuk mellől ágyudörgés verte fel őket; milyen izgatottan siettek ki az utcákra és rézttek az érdekes vadászatot a levegőben.

Southend majdnem egyenesen szemközt van a Themse jobb partján, jelentékeny erősségek védik, Sheernessben sok tengerészeti- és hadseregparthely, depot, dock és kazárnya van; rendszerint itt horgonyzik a Nore-hajóraj egy

része is. Sheerness a Medway torkolatánál lévő Sheppey-sziget közelében van. A sok szigetesekkel védett torkolat legbelső végén fekszik Chatham, Anglia legnagyobb hajógyára és legnagyobb arzenálja; itt nemcsak hajókat építenek, de a hajókhoz szükséges mindenféle felszerelési tárgyat is. Chatham és testvérvárosa Rochester ugyiszólván éltető idegeit az angol flottának, ha ezeket szétrombolná az ellenség, kellemetlen zavarba jönne a büszke flotta. Növeli fontosságukat, hogy a Themsebe való bejutást és ezzel Londont védik. Nem csoda tehát, ha alaposan meg vannak erősítve.

Az egész Themst és területét be a londoni City-ig megerősítettnek lehet tekinteni és így „fair game” ellenséges bombák számára. Magát Londont még a legszigorubb fellegás szerint is megerősített helynek lehet tekinteni és így szabadon löhető. Annál is inkább, mert a hadi dugárunak az a végtelenül kiterjesztett fogalma, amelyet Anglia kedveli és az a gigantikus törekvés, amellyel semleges kereskedelmi hajókat feltart és megvizsgál, óvintézkedésekre kényszerít minden államot és pedig olyanokra, amelyek a dolog természete szerint nem korlátozhatók a tengeri háborúra. Ha Anglia — amint ezt nyíltan bevallja — Németország és a monarchia kiéheztesítésére törekszik, ugyanezt megtehetik a szövetségesek is Angliával és aligha lesznek olyan naivok, hogy az angol jogászok bebeszélhetik nekik, hogy szárazföldi és tengeri háború két egészen különböző dolog. Ha az angolok az ellenséges kereskedelmi hajót és rakományát, sőt még a semleges hajók hadi dugáruinak is „voeifrei”-nak tekintik, akkor a németek épen így bánnak majd a londoni és más kikötői dockokban, hajógyárakban és raktárakban felhalmozott készletekkel, akár hajókkal, akár repülőgépekkel pusztítanak. Mindenki a maga eszközeivel dolgozik. A gabona, a gyarmatárak, az italok, a fa, a szén, az ásványok és érc, az ipari nyersanyagok Angliában semmivel sem szentebbek, mint ugyanezek a tárgyak, mikor hajórakományként usznak a mi partjaink felé. A Themse londoni partjai így bő zsákmányt nyújtanak majd, ha a zsákmányt meg is semmisítjük és nem cipeljük el és ha a német pilótatisztok és legénység nem is kapnak „zsákmánypénzt”, mint az angol tengerészek.

A Themseben, a nagy hadihajóktól eltekintve, mindenféle hajókat találunk, a nagy óceánjáróktól a kis uszályokig és a régies, piros vitorlájú barkákig. A bal parton három csoportban vannak a dockok. Először a Tilbury-dock a legnagyobb óceánhajók számára, aztán az India- és Nyugat-India-dock és végül a City-szívéig húzódó londoni dock. A világ minden részéből óriási mennyiségű áru van itt felhalmozva, itt raktároznak el mindenféle vámköteles árut, míg a szemközti Surrey kereskedelmi dockot főleg gabona és fa raktározására használják. Olyan hajógyár, ahol hajókat is építenek, még csak egy van Londonban, de sok javítódock és hajógyár van, ahol barkákat és csónakokat építenek. A Themse területén kábelművek, villanyművek, kémiai gyárak, malmok, nagy szénraktárak, uszó petroleum- és benzínraktárak is vannak.

London hatalmas szárazföldi és vízi vár és a német repülőgép alakjában már mutatkoztak az ellenséges előörök.

Az északi államok tanácskozása Londonban. Stockholm-ből jelentik: A skandináv miniszterelnökök új konferenciája január 20-án Londonban lesz.

Klementina hercegnő a francia trónra vágyik.

(A diplomácia kulisszatitkaiból. — Öt arckép a világháború műhelyéből. — Regény a hetedik nagyhatalomról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 30.

Soha a sajtó olyan fontos hivatást nem teljesített, mint a világháború alatt. Érzik a hadviselő államok is a hazug és a megbízható komoly organumok közti különbséget és ezért minden okos kormány arra törekszik, hogy ne csak itthon, hanem a külföldön is legyenek olyan lapjai, a melyek az ellenség hazudozásával szemben az igazságot írják meg. Az ellenség rágalmai többet árthatnak, mint egy elvesztett csata. A sajtó még a fegyverek dörgő szava mellett is megmaradt a „hetedik nagyhatalomnak.” A háború történetében az újságok magatartása igen nagy részt foglalnak majd le és a ki megírja ennek a világháborúnak történetét, csak a sajtó szemén át láthatja meg a dolgok és események közti összefüggést.

Ebből a szempontból kell elindulnia tehát a tudományos történetírásnak. Megelőzi azonban munkájában a poézis. Még a tűz kellős közepén állunk és már is megkezdődött az írók munkája. Számtalan regény íródott már a fegyverzajban, a mely mind az élő jelenből meríti tárgyát. Valamennyi közt a legérdekesebb és legértékesebb Schirokaner Alfrédnek a napokban megjelent „A hetedik nagyhatalom” (Die siebente Grossmacht) című regénye, a melyet már írója személyénél fogva is komolyan kell venni. Már írt egy regényt, a mely rendkívüli sikert aratott, noha a jelenkor egyik fejezetét rajzolta meg. A rajz rendkívül plasztikus. Lassale Ferdinánd regényes életét dolgozta fel. Ezuttal a legközvetlenebb multtal foglalkozik művében. A téma roppant érdekes, mert a jelenre is közvetlen hatással van mindaz, a miről az író beszél, a feldolgozás módja pedig művészi, noha az a boszorkánykonyha, a melyet bemutat, csábít az utcséli tulzásokra és olosz hatások kiaknázására.

„A hetedik nagyhatalom” — az a sajtó, a melyet az orosz központból dirigálnak és a mely csak az entente országában találja meg élet feltételeit, a mely az ott burjánzó diplomáciai méregkeverés levegőjéből táplálkozik. Németek is vannak eme hetedik nagyhatalom hadseregében és részt vesznek a mindennapos kutergerkezésben.

Egyike eme csinos németeknek, aki botrányt hajhászó lapoknak botrány regényeket szállít, amelyekben természetesen a német császár a főszereplő és aki majd nagyvási mániában szenvedő Cézár, majd vérszomias, nőről könyör, — Párisban meteszt tart, aki neki titkárja, besugója, aki minden képességét, így a szerelmét is értékesíti. Izwolszki szolgálatában is állott és egy meghitt pillanatban igen érdekes intimításokat árul el zsurnalista barátjának, aki aztán „Egy szerelmes titkár nő memóriája” címen kiadja azokat és pénzre váltja föl.

— Izwolszki — mondja a szép leány — politikai szadista. Azért kell neki a háború, mert gyönyörködik a mészárlásban. Nagyon találóan mondotta valaki róla, hogy azért botorítja lángba a világot, hogy a tüztengeren hídgy mosollyal meggyújtja a cigarettáját. Mindenkinek azt mondja: Ce sera ma guerre,

— ma guerre — cette guerre la. Izwolszki egy rué, akinek kannibal lelkét a kulturának csak külső máza takarja.

„Láttam Greyt is — mesél tovább a kis nő. No az mesébe illő, hogyan csavarta az ujjá köré öt Izwolszki. Ez a törzsökös angol abszolút nem egyvívású a ravasz szlávval, le kellene őket rajzolni, mikor ketten egy asztalnál ülnek. A lármás, hangos, dunsedvű, élettől majd kiesztató szlávot és a szótlan, mozdulatlan brittet, a koncentrált angol arcával, oszokott, bajszatlan szájjal, vékony, halovány ajakkal, nagy, kiugró orral, melyen bent ülő sólyom szemekkel. Izwolszki „negyedrangú államférfiának” nevezte őt el. És csakugyan az. Látó kör nélküli bornirt ember, aki Anglia sirásója lesz, azért, mert szövetkezett Izwolszki-val.

„Poincaré becsületes, de alapjában buta ember, akin legjellemzőbb a jól ápolt hegyes szakáll. A felesége, ez a kis polgár leánya, akinek multja van és aki hirtelen a nyilvánosság napján sütkérezik.

„Nikolajevics Miklós nagyherceg — egy kakas. Olyan fickó, akiről feltételezhető, hogy feláldoz egy világot, csak hogy hatalomra tegyen szert. Megcsipte az arcomat és elfogott a reszketés, olyan erő és tektelenség ült a szemembe. Poincarét és a többi francia urakat egymás közt „ügyvéd csöcseléknek” nevezik. Megvető gesztussal és grimasszal beszélnek róluk a cárizmus eme urai. Grey legalább férfi, vannak ideái, nem a sajátjai, de öreg, ősrégi, közönséges britt eszmék. De Poincaré!

Még egy arckép tartozik ebbe a csoportba. És ő a legfontosabb. Klementina hercegnő. Lipót belga király leánya, aki Bonaparte herceg felesége. Dícsavágyó, olyan asszony, aki előre tör és a politikába avatkozik. Ő a fej, nem pedig Bonaparte. Ez az asszony is a háborút akarja. Rengeteg sok pénzt örökölt az apjától és a fejébe vette, hogy Franciaország királynője lesz. Megvásárolta a sajtót. A párisi és belga lapok egy része Klementina pénzéből él. Uralkodni akar a közvéleményen: A „Gaulois” az „Echo de Paris” és sok más lap Klementina zsoldjában vannak. Engros-ban üzi a német heccet, az ő érdeke, hogy regényekben és novellákban a német császár, mint neveltséges szörnyeteg szerepejen és hogy a hangulat ellene és birodalma ellen forduljon. Ő akarja a háborút, illetve a befolyása alatt álló rojalisták, mert azt hiszik, hogy a háború zajában megszerezhetik a francia trónt.

Ezek az arcképei az öt leghatalmasabb személyiségnek, akik Németország és az osztrák-magyar monarchia ellen rendszerre tették az uszítást. Tulajdonképen azonban bábok az őket dróton ráugató Izwolszki hipnotizáló kezében. Hogy ezt a gyűlöletet álrohadalmi lepel boríthassák, az összes fővárosok minden orosz nagykövetségén elzúllított moszkoviták hadserege dolgozik az illető országok kétes egzisztenciáival együtt és ennek a két csoportnak semmiféle eszköz sem piszkos, hacsak a megbízó meg van elégedve és bőven folyik a jutalom.

Schirokaner regénye érdekes bepillantást nyújt ebbe a földalatti diplomáciába és reprezentatív képviselőinek cselekedeteibe, lelkébe.

Védtelen polgárokat gyilkolnak az oroszok Lembergben.

(Erőszakos térítések Galliciában. — Pogrom huszonhat halottal.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, december 30.

Egy tábori pap, aki a lengbergi nagy csatáig sok ütközetnek volt szemtanúja, augusztus végén Kulikow tájékán hirtelen megbetegedett és orvosai tanácsára Lembergbe vitette magát egy ottani kórházba. Nagy lázban feküdt heteken át és állapota nem engedte, hogy Lemberg katonai kiürítésekor egészségügyi csapataink a többi sebesülttel őt is elszállítsák. A kórházban maradt több súlyos sebesültünkkel és betegünkkel egyetemben az oroszoktól megszállott városban, ahol módjában volt két hónap át megfigyelni az állapotokat. November tizedikén délelőtt sikerült megszöknie a városból és hosszú és kalandos utakon eljutott a táborunkba, majd onnan nemrég Budapestre érkezett.

Lembergben szerzett tapasztalatairól ezeket mondta:

Lembergben a főpolgármestert, Rutowsky Kázmért az oroszok állásában hagyták. Ezzel dokumentálni akarták azt, hogy a polgárságot békén kívánják hagyni abban az esetben, ha a polgárság nem provokál az orosz katonaság ellen olyant, ami katonai retorzióra okot adhatna. A polgárság természetesen békésen viselkedett, de az orosz szoldateszka mégis ráéhezett a védetlen emberek kis vagyonkájára és életére és minden ellenkező hírrel szemben, mint szemtanu kijelentem, hogy igenis szeptember hónap 27-én az oroszok védetlen emberek ellen hallatlan vérengzést követtek el. Gyilkoltak, raboltak. 46 súlyos sebesültje és 26 halottja volt ennek az orosz katonák által földégett pogromnak.

Az Ulica Karola Ludovikán mentem épen villamoson, amikor láttam, hogy a közeli kis mellékutcájában orosz katonák sorfalat állanak és kommandószóra belőnek a házak ablakaiba. Rettenetes pánik ütött ki az egész városban, az emberek eszelősen futottak ki az utcára és aki az utcán volt, azt orosz katonák megállították, megmotozták, vajjon van-e löfegyver nála. Ez csak ürügy volt arra, hogy megfoszák órájától, pénzétől, gyűrűitől.

A főpolgármester erőiesen tiltakozott a parancsnoknál. Ez azonban kijelentette, hogy valamelyik házból rálöttek egy katonájára és ilyen esetekben nem vállalhatja a felelősséget.

Az eset után két hétre az oroszok megismételni szerették volna a szabad zsákmányolást. A Hotel Bristol ablakából egy tiszt kilőtt az utcára. Ez megindította lelt volna a pogromnak, de ezuttal rajta vesztettek az oroszok. Két tekintélyes polgár ugyanis azonnal fölment egy orosz rendőr kíséretében a hotelbe és itt kikutatták a lövöldözőt. A tiszt részegséget szimulált, mert nem tagadhatta le, hogy ő lövöldözött. Az ügyet nyomban jelentette Rutowsky Kázmér a város parancsnokánál, egyúttal megmondta azt is, hogy ilyesfajta provokáció megismétlése esetén módot talál rá, hogy ebből európai botrány legyen. Azóta ilyen stílusban nem garázdálkodtak az oroszok.

A foglyotáborban nem élnek kényelmesen a mi katonáink, de nagy szükségét sem szenvednek. A betegek és sebesülteink lengbergi civil-orvosok kezelése alatt állanak és lengbergi vöröskeresztes hölgyek ápolják őket, ezeknek tehát egyáltalában nincs okuk panaszra.

Egy Lembergben lakó uri ember, hosszú levélben számol be Budapesten lakó bátyjának

a lebergi erőszakos orosz hadvezérek. A levél hosszú utat tett meg és nagy késéssel érkezett Budapestre.

„A lebergi szent György-templomról” — közli a levél — ortodox templomot csináltak. Felszentelése október 18-án, az orosz trónörökös nevenapján volt, ünnepség keretében. Kremenetz Dyonisius orosz püspök, Eulogos érsek megbízásából bentartta Galiciának az oroszok kezében levő területeit és téríteni igyekszik, bár kevés sikerrel.

Az orosz kórházakban fekvő sebesültek között is térítenek. Odáig mennek a térítések, hogy a súlyosan sebesülteket haláluk előtt, a halottakat pedig eltemettetésük előtt megkeresztelik.

Néhány papunk, aki kerülő úton el tudott innen menekülni, a pápához akar menni, hogy erélyes intervencióját kérje ebben az ügyben.”

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Színházi műsor:

Csütörtök: Moztündér. (Kino Königin.) Itt először.

Péntek: délután Lengyelvér. este. Moztündér.

Szombat: Moztündér.

* A színház hírel. Egész héten Moztündér. A ma, Sylvester estéjén színpadra kerülő Moztündér urálja az egész heti műsort. — Holnap új év napján délután a Lengyelvér, este ismét a Moztündér kerül színpadra, a mely egész hétfőig műsoron marad. — Vasárnap délután Katonadolog operette. — Vár Mihály, a ki most szerződött az aradi színház kötelekbe, először kedden 5-én lép a Dolovai nábob leánya Tarján Gida szerepében. — Fészek a viharban. Egy kiváló berlini író az orosz-lengyelországi harcokról írt egy pompás darabot a melyet a budapesti vígszínház nagy sikerrel mutatott be, nálunk e kiváló mű 7-én kerül színpadra.

* Szilveszteri műsor az Apollóban. A közönség már megszokhatta, hogy az Apolló-színházban mindig előrangú, gazdag változottsággal összeállított műsort mutatnak be. Azt is tapasztalhatta a publikum, hogy kétszeres gondallal állítja össze a színház igazgatója az alkalmi műsorokat. Ez tűnik ki a Szilveszteri programból is. Ha végigtekintünk a csütörtöki műsoron, csupa kiváló kép címeivel találkozunk. Nagyszabású társadalmi dráma: Egy rejtélyes eset a műsor egyik fénypontja, míg a másik sláger a „Fiu vagy leány” című ragyogóan szellemes vígjáték. Természetesen a Szilveszteri új műsorról sem maradnak el a háborús aktualitások, amelyek az északi és a déli harcokról valók.

* Egy milliót keresünk! (Nagyszerű vígjáték sláger az Urániában.) Az egész világon hódító útját járja most az a ragyogó humor, ez a zsidó szkecs, melynek küzdelem a millióért a címe és melyben a legkiválóbb komikusok, Nunne és Kasimir és a nagyszerű komika, Pauline játszik a főszerepeket. A kacagató vígjáték, amely szárazon és vizen, mind az öt világrészben játszódik, színpadkerült Budapestén is és pedig oly kolosszális sikerrel, hogy hétről-hétre meghosszabbították a darab előadását, mely esténként színpadkerült. Ezt a szkecsot most mozidarabnak alakították át, hogy az eddigi sikereket tetézzék a világ valamennyi mozgójában. Semmit sem veszített el a ragyogó ötletekből, a rekeszizmokra ható mókákból. És mindenütt, ahol külföldön ezt a filmet lejátsozták, tapsvihar és falrengető kacagás járt nyomában.

* Jön Henny Porten, a szőke csoda. Az Apolló színház néhány nap múlva mutatja be a legszenzációsabb német filmdramát, amelynek női főszerepét Henny Porten játssza.

Változások

az aradi járásbírósnál.

— Az új polgári perrendtartás életbeléptése. — Kovács József dr. vezető járásbíró nyilatkozata.

Az Aradi Hírlöny tudósítójától.

Arad, december 30.

Január elsejével tudvalevőleg életbe lép az új polgári perrendtartás, amely gyökeres változtatást idéz elő a jogszolgáltatás terén. Az új rendtartás mindenekelőtt lényegesen kibővíti a járásbírósnak hatáskörét, az értékhátért fel-emelve és odautalva a legtöbb váltópórt, továbbá a telekkönyvi ügyeket, a törvényszékek-nél a tulsulyt a szóbeli tárgyalásoknak biztosítja, végül alapjában változtatja meg a kezelési rendszert. Az új perrendtartás életbeléptetése rendkívüli munkát helyez az aradi járásbírósnak és törvényszék bírójának vállára, a körülmények, a háborús viszonyok pedig még ezt a többletet is megkészszerzik. Beszélgetést folytattunk Kovács József dr. aradi vezető kir. járásbíróval asiránt, hogy mint készül az aradi járásbírósnak új munkájára s hogy a megmaradt igen kevés munkaerő egyáltalán meg tud-e az óriási feladattal birkózni. A vezető járásbíró igen érdekes nyilatkozata a következő:

(A járásbírósnak kibővült munkaköre.)

— A polgári perrendtartás életbeléptetése szinte képzelhetetlen munkát követel meg az aradi járásbírósnak bírától és kezelőszemélyzetétől. A minisztérium ugyan a munkatöbbletre való tekintettel a járásbírósnál új állásokat rendszerezett, de arra gondolni sem lehet, hogy ezeket az új állásokat a háború befejeztéig betöltik. A munka így a meglevő személyzetre hárul, de még abból is kettő hiányzik s e csomak személyzetnek kell ellátni a jövőben a régi munkakörön kívül a telekkönyvi ügyeket s a vagyoni jogi pöröket kétezeröt száz korona értékhátérig. Óriási munkatöbblet az s még szerencse, hogy a telekkönyvi ügyekhez a megfelelő személyzetet átveszük a törvényszéktől.

(A könyvkivonati illetékesség.)

— Ehhez a nehézséghez járul a háborús állapotok kívül még az a körülmény, hogy az új törvény ép az év első napján lép életbe. Az év végén ugyanis úgy a bírónak, mint a kezelőknek munkája amugy is megkészszerződik s most ezen felül még az új viszonyokra is készülni kell. A pörök száma különben a moratorium megszorító rendelkezései folytán csökkent volna, de szerencsétlen helyzetbe hozta a járásbírósnak az a körülmény, hogy az új törvény más szempontból ítéli meg az illetékességet, mint az eddigi. A kereskedők, részletfizetések könyvkivonati illetékessége január elsejétől kezdve nagyon meg lesz szorítva. Köztudomású, hogy eddig egy kereskedő ott perelhet az ország bármely részében lakó adósát, ahol be volt jegyezve s ahol könyveit vezette, a jövőben azonban ez az ugynevezett „könyvkivonati illetékesség” nagyon sok megszorításhoz van kötve. A bejegyzett kereskedők, részletfizetések egész az utolsó időkig remélték, hogy a megváltozott viszonyok, a háborús állapotok következtében az új polgári perrendtartás életbeléptetése is halasztást fog szenvedni. December hónap első felében azonban, amikor kiderült, hogy a perrendtartás még

is életbe lép, a pörök száma és ezre indult meg, mert minden kereskedő amennyire tudhatta élvadni akarta régi törvényben biztosított jogát, a könyvkivonati illetékességet. Így az aradi járásbírósnál is az utolsó két hét alatt több, mint ezer pórt adtak be.

(Az új ügykezelés.)

— Másik nehézség, sőt mondhatnánk a nagyobb baj, hogy a perrendtartással egyidejűleg új kezelési szabályzat lép életbe, az eddigitől teljesen eltérő, ahhoz semmiben sem hasonlító. Szerintem nem volt szerencsés gondolat, hogy a két újítást egyidőben vezették be. Tisztán az egyiknek életbeléptetése is óriási terhet, munkatöbbletet rótt a munkaerő vállára. A rendeletek is csak a legutóbbi időkben kerültek ki a minisztériumból. A legutolsó két hétben a rendeletek száza érkeztek hozzánk, ugyiszólván, megemészthetetlen anyag a bírói kar és a személyzet számára. Erre nézve egy jellemző részletet mondhatok el: az új ügykezelés új blankettáris rendszer mellett történik s a nyomtatványok, több, mint százfélek, a legutolsó napokban érkeztek meg: december huszonhetedikén, szóval négy nappal a törvény életbeléptetése előtt hoztattam el a csomagot a postáról, sőt a nyomtatványok egy része még ma sem érkezett meg.

— Az új ügykezelés a kezelőkre, de főleg a felelősséggel tartozó vezetőkre óriási terhet ró. A siker és eredmény biztosítás céljából én a járásbírósnak kezelő tisztviselőivel két hét óta naponta együttes iskolázást tartottam és remélem, hogy a munka eredményeként mi itt Aradon már az első napon teljesen berne leszünk a dologban, otthon érezzük majd magunkat az új viszonyok között.

— A törvényszéken is ép így meg van a nehézség, a felforgatás, az újítás. Hatásköre ugyan a pörök mennyisége tekintetében lényegesen csökkent, de az új kezelési szabályzat ott is meg van s a szóbeli eljárás behozatala annyit jelent, hogy az az ügy, amelyen eddig egy bíró dolgozott, most három idejét fogja elvenni, szóval amit nyernek a réven, elvesztik a vámon.

(A január elseji átalakulás.)

— Az új ügyvitel egyik lényeges keléke lenne az épület átalakítása az új kezelési szabályoknak megfelelően. Tudvalevőleg ez irányban a minisztérium megbízottai még az év elején Aradon jártak, a végleges terv el is készült, a minisztérium el is fogadta, de az átalakítás, az építkezés a háború folytán elmaradt s egyelőre gondolni sem lehet.

— Ismétlem, óriási munka vár reánk. Erre nézve egy jellemző adat: az új járásbírósnak harminchárom hivatalos helyisége lesz. S e harminchárom helyiség fűtéséhez, világításához, tisztogatásához s minden egyéb munkához jelenleg egy, egyetlenegy öreg és beteges szolgánk van. Arra gondolni sem lehet, hogy most új állásokat rendezes-sitene a minisztérium, mindamellett az a véleményem, hogy a munkát a mostani kezelő személyzettel is el tudjuk majd látni, ha újabb erőket nem visznek el tőlünk, ami pedig minden pillanatban megtörténhet.

Szombaton reggel öt órakor megkezdődik a nagy munka, a költözködés. Az összes hivatalok más helyiségbe kerülnek, mások lesznek az utbaigazító feliratok, táblák, szabályok. Minden elő van készítve már, mindennek helye kijelölve s szombaton reggel nyolc órakor már teljes precizitással kész lesz minden, az új járásbírósnak az új polgári perrendtartás alapján.

„Béke két nagyhatalom megszűnése árán.”

(Párisi diplomata röpirata. — Francia képviselők választóik békés hangulatáról. — Párisi újságírók a kormány ellen. — A cenzura.)

Távirati tudósítás.

Páris—Zürich—Basel, dec. 30.

Párisi diplomata röpirata.

Róma. „A holnapi béke” cím alatt tegnap Párisban egy „diplomata” brosurája jelent meg, amely élénk világot vet egyes ellenségeink szellemi állapotára. A diplomata álmai szerint a szövetségesek győzelmük (!) után nem vonják be a békétárgyalásokba Poroszország követét, hanem csak kilenc különböző német állam meghatalmazottját, miután a német birodalmat hat királyságra, két nagyhercegségre és egy hercegségre osztják szét, amelyeknek tilos egy szövetségben egyesülni. Poroszországot szétosztják a szomszédos államok között, Berlin pedig „szabad város” lesz. Franciaország határai kitolódnak a Rajnáig, sőt egy darabon Badenben is. Belgium pedig megkapja a Rajna völgyét egész Kölnig. Ausztriát szétosztják a egyes darabjait Oroszország, Románia, Szerbia, Montenegró és Olaszország kapják meg. Csehország és az erősen megcsönkített Magyarország önállóak lesznek a mellettük egy osztrák nagyhercegség fog állani. Hogy a „rendet” és a hadisarc fizetését garantálják Németország és Ausztria-Magyarország fővárosait husz évig idegen garniziónok tartják megszállva. Nem járnak jobban Németország gyarmatai és Törökország sem s Anglia végre nyugodtan felépítheti transzafrikai vasutját a Jómreményfoktól Kairóig. Európában így csak négy nagyhatalom marad: Francia, Angol, Orosz és Olaszország, továbbá tizenkét másodrangú és hat kis állam.

A francia kormány katonai fenhatóság alatt.

Zürich. A „Neue Züricher Zeitung” írja: A párisiak minden különösebb emóció nélkül vették tudomásul, hogy a kormány egy része visszatért a fővárosba, mint ahogy egy cseppet sem érdekelte őket elutazásuk s a fronton tett látogatásaik. A kérdés az, hogy a visszatérés definitív-e? Poincaré úgy látja, csak a parlament januári rendes ülésének alatt szándékozik e tárgyban dönteni. Azáltal, hogy a miniszteriumok egy része Bordeaux-ban maradt, nyitva hagyta maga számára a miniszterium az ajtót, hogy oda visszatérjen, ha a katonai helyzet ezt úgy hozná magával, anélkül, hogy újabb menekülés látszatát keltené. Kíváncsiak arra is az emberek, hogy a kompetenciát illetőleg hogy egyezik meg a kormány Gallieni tábornokkal, hisz Páris katonai hatóság alatt áll most is! Millerand talán ép ezért maradt a hadügyminiszteriummal együtt Bordeaux-ban. Nem szabad eltefelelni, hogy Páris a „hadi zónába” esik, mert 100 kilométernél közelebb van a fronthoz s így hadi törvény érvényes olt, már pedig nem valószínű, hogy Joffre, vagy Gallieni jogaik csorbitásába bemenének. Másrészt a polgári kormány sem tűrheti azonban a katonai hatóság gyámkodását.

Békavágy Franciaországban.

Brüsszel. A francia parlament folyosóján való beszélgetés közben több képviselő arra a ténnyre utalt, hogy különösen a németek részéről megszállott és veszélyeztetett megyékben a lakosság körében erősödik a békére való vágy. A képviselők nyíltan kijelentették a kormánynak, hogy nem igen tudnak szembahelyezkedni választóik hangulatával.

Mozgalom a francia cenzura ellen.

Basel. A párisi napilapok most sűrűn jelennek meg kitöltetlen, fehér hasábkokkal: ez a jelenség azt bizonyítja, hogy a francia cenzura ujabban rendkívüli szigorú tanúsít a sajtóval szemben. Érdekes, hogy elsősorban azokat a mind gyakoribbá váló cikkeket cenzurázzák, amelyek a háború megrövidítését célzó japán katonai segítséget követelik. A Gaulois arról panaszkodik, hogy első cikkéből, amelyet erről a kérdéssel írt, a cenzura egyedül csak a címet és a cikkíró aláírását engedte megjelenni.

A Guerre Sociale egyik cikkéből, amelyet Gustave Hervé írt és amelyben energikusan követeli a japán segédseregek közreműködését, csak a kisebb részt engedte közzétenni a cenzura. Az újság a következőket írja: „Szabad-e azt mondani, hogy a... hadtest zuávjai (a hadtest számát a párisi cenzura kitörülte), többnyire algiri zsidók, az ostoba antiszemitizmus áldozatai, akiket a meleg ruhák kiosztásánál mellőztek? Szabad-e azt a reményünket kifejezni, hogy ennek a ténynek a közzététele elegendő lesz arra, hogy ott a rend érdekében gyors intézkedés történjék?”

Páris: A szenátorok egy tekintélyes csoportja és az újságírók testülete a legutóbbi napokban ülést tartottak, a melyen heves felszólalások hangzottak el a francia cenzura szigorúsága és elfogult egyoldalúsága ellen. Az ülésen, a melyen Georges Clémenceau, az egykori miniszterelnök, az ismert író elnökölt, elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek a kormányhoz, a mely mindannyiuk nevében a cenzura szellemének megváltoztatását, intézkedéseinek enyhítését fogja kívánni. A küldöttségben Clémenceau, Pailletau, Jean Dupoy volt miniszterek és a legtekintélyesebb párisi újságírók vesznek részt.

Megbüntetett francia távirati újságírók.

Frankfurt. Párisból jelentik kerülő úton a „Frankfurter Zeitung”-nak: A francia hadvezetőség huszonnégy órára betiltotta az Agence Fournière távirati ügynökség hírszolgálatát, mert egyik kiadásában gondatlanságlól közreadta a német nagyvezérkar jelentését és nem hagyta ki belőle Joffrenak azt az állítólagos napiparancsát, a mely a szövetségesek offenzívájának újabb megkezdéséről szól.

Nyugtalanosság Párisban.

Berlin. Rotterdamból jelentik a Deutsche Tageszeitungnak: Ideérkező párisi magánlevelekből a lapok megállapítják, hogy a francia fővárosban valóssággal forradalmi a hangulat. Az anyák nyíltan lauzadoznak, hogy 17, 18 és 19 éves fiaikat is elviszik. A lakosság ebből azt következteti, hogy Franciaország ügye nagyon rosszul áll. Ehhez járul a hazaérkező sebesültek és betegek panaszkodása, akik közül sokat megfagyott tagokkal szállítanak a fővárosba. Attól félnek, hogy a fiatal utoncok bevonulását forradalmi demonstrációkra fogja a lakosság felhasználni. A lapoknak semmit se szabad erről a hangulatról közzétenni. Az orosz szövetségesek iránt rendkívül nagy az elkeseredés és a fővárosban mind hangosabban szidalmazzák a kormányt, mert elhagyta magát az orosz segítségben.

Kopenhága. A Ruszkija Vjedomostiban Shabotinski, aki nemrégiben Párisban járt, a következőket írja:

„Ha megöregszem és mesélgetni fogok kis unokáimnak, el fogom mondani, hogy egyszer egy szomorú és kihalt városban jártam, ahol az utcán alig lézengtek emberek és már este nyolc órakor megszűnt az élet. Alig néhány utcai lámpa égett, úgy, hogy halvány fényük-nél a zsebórámról sem tudtam leolvasni, mennyi az idő. Újságok helyett kétoldalas lapokat árusítottak, amelyek csak hivatalos híreket és néhány rövid napihírt hoztak. Fialat leányok szomorúan, magánosan mentek tova és senki sem akadt, aki osztlakozott volna hozzájuk. Egyetlen elegáns nagyvilági nőt sem láttam. A színházak mind be voltak zárva, két, vagy három kino-színház volt mindössze nyitva, de ezek is csak régi filmeket mutattak és tárog-tak az ürességtől.”

A francia közvélemény az angolok eler.

Frankfurt: A svájci határról jelentik a Frankfurter Zeitungnak: Bármennyire szigorúan működik is a cenzura Párisban, a francia sajtó néhány tekintélyes lapjában mégis cikkek jelentek meg Anglia ellen. Ezek a cikkek arról szólnak, hogy Franciaország közvéleménye fel van zudulva, a miért Anglia nem méltányolja a francia lakosság szenvedéseit a háború miatt. Ne csodálkozzák tehát Európa, ha Franciaország szeretné megnyerni Japan segítségét.

Hervé egy alaposan megcsönkített cikkében, a mely a Guerre Sociale-ban jelent meg, többek között így ír:

— Vakmerőség és ipari vállalkozás terén Németország a világ első állama. Tovább fogja bírni a háborút, semmint Franciaországban hinnék. A francia nép nagy többsége szívesebben látná még francia gyarmatok árán is Japán fegyveres segítségét, sem hogy még egy évig szenvedjen a háború miatt.

Az aradi szegénytanulók felruházása.

Az emberi szeretetre soha olyan nagy szükség nem volt, mint most a megpróbáltatások ideje alatt. Arad társadalmi átérzve az idők jelentőségét, lelketemelő áldozatkészséggel tesz eleget a roá rótt feladatoknak. Jótékonyági akciókkal segíti a hadbavonultak családjait s azokat a szegényembereket, akiket ekzisztenciájukban támasdott meg a háború. Az aradi szegénytanulók egyesülete, akár a béke évtizedein át, most is je lentő áldozatkészséggel sietett a szenvedő, a nyomorgó gyermekek segítségére, hogy legalább ők ne érezzék meg a háború kiméletlenségét. Az egyesület érdemfűs s nemesszívű elnöknőjének, Hauser ezredes özvegyének intézkedésére, — a hadbavonultak családjainak segélyezésére adott nagyobb összegén kívül, — nyomban s hideg idők beálltával öt helyen nyitotta meg az egyesület az iekóák napközi otthonához tartozó ingyen konyhát, amelyekben egész sereg szegény gyermeket lát el naponta iszleten, meleg ebéddel, az elmúlt napokban pedig több száz darab meleg téli ruhát, cipőt és csizmát osztott ki az elemi iskolák tanulói között. Közel tízezer koronát áldozott a szegénytanulók egyesülete a gyermekek felruházására. Hauser ezredesné elnöknő ennek dacára ezidén előtött minden nyilvános gyűjtéstől s a ruhák kiosztásának szokásos ünnepségét is mellőzni kívánta. Hauser ezredesné, amikor a lapok utján beszámol a vezetése alatt álló egyesület legújabb áldozatkészségéről, arra kéri a tőltőbb közönséget, hogy akik a szegény gyermekek iránt szeretettel vannak, önként keressék fel adományaikkal az egyesületet.

A XII. tengeralattjárónk újabb hőstette.

(Az Adriában elsüllyesztett francia hajók. — Valona megszállásának célja.)

(Hivatalos távirati tudósítás.)

Róma—Konstantinápoly, december 30.

Két lövéstől súlyodt el a francia cirkáló.

PARISBÓL táviratozzák: A francia tengerészeti kormány most emlékezett meg először a Curie tengeralattjáró naszád pusztulásáról; a minisztérium jelentésében ezeket mondja:

— A Curie francia tengeralattjáró naszád, amely kútvált a flottától, hogy önállóan végezzen katonai hadműveleteket az osztrák-magyar hadihajók ellen, nem tért vissza a hajórajhoz a megszabott időre, tehát, úgy látszik, igazak a külföldi lapoknak ama hírei, hogy a Curiet elsüllyesztették és legénységét fogságba ejtették.

ROTTERDAM. Az angol lapok szerint a Curie behatolt a kikötő bejáratába. Beakadt az acélhálóba, ekkor meglátta és jelezte egy kereskedelmi gőzös, mire az osztrák-magyar parti ütegek tüzelni kezdtek. Két lövéstől találva, a Curie lassan elsüllyedt.

A XII. ismét elsüllyesztett két francia hajót.

RÓMA. Két francia gőzös, amely Marseillesből élelmiszert szállított Anti vari felé, utközben eltűnt. Attól féltik, hogy a monarchia XII. számú tengeralattjárója, vagy más tengeralattjáró elpusztította.

Bulgária követeli Macedóniát.

Szófia. A szerbek Macedóniában besorozták az ötven-hatvan éves bolgárokat. Podgoricában, Montenegróban új dróttalan állomást létesítettek.

Szófia. A Narodna Prava félhivatalosan kijelenti, hogy Macedónia felszabadítása Bulgária régi főfeladata. Ez szabja meg Bulgáriának a többi államokhoz való viszonyát is, amennyiben ezek segítik vagy akadályozzák ezt a tervet.

Athén. A Neonasty szerint Bulgária követeli Macedóniának Görögországgal határos részét is, mert Szerbia és Görögország közé akar ékelődni.

Az olaszok Valonában.

Milano: A Corriere della Sera szerint az, hogy Valonában a tengerészeti zászlóaljat egy bersaglieri ezred felváltotta, azt bizonyítja, hogy Olaszország el van határozva a megszállást mindazokra a pontokra kiterjeszteni, amelyek szükségesek Valona biztos birtoklására: tartósan-e vagy nem, az mellékes. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy Olaszország beavatkozik az albán kérdésben. Valona megszállásával Olaszország kizárólag az Adrián való érdekeit szilárdítja meg.

Róma: A Perseveranze kijelenti, hogy Valona megszállása irántunk nem ellenséges akció, Olaszország ezzel csupán megvédi a rendet Albániában.

Róma. Bettolo volt tengerészeti miniszter egy hírlapíró kérdésére így válaszolt Olaszország albániai terveiről:

— Albániában nem szabad túl mélyre beleszökkenünk, mert sokkal fontosabb feladatok várnak ránk a szektól eltérnünk veszedelmes volna. Albániában mindössze az a hivatásunk, hogy fentartsuk a rendet, békét teremtsünk s ily módon megakadályozzuk, hogy ott valamely tengeri hatalom megvethesse a lábát.

Amerika tiltakozása kereskedelme sérelme miatt

— Panaszok az entente kalózkodásai ellen. — Meghiúsultak Joffre offenzívái. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Stockholm—Rotterdam, december 30.

Hivatalosan beismerik az offenzíva összeomlását.

Stockholm. A Dagblad írja: A párisi hivatalos jelentések beismerik a francia offenzíva megghiúsulását.

Berlin. Baselből jelentik: A Flandriában megkezdett offenzívával egyidejűleg a francia seregek támadóan léptek fel a szélső jobb szárnyon is és a Vogézek egész vonalán megkísérelték az előnyomulást. Különösen heves támadást kezdtek Felső-Elzászban, ahol két irányból is, Thann és Dammerkirch irányából próbáltak előnyomulni Mülhausen felé. Napokig tartó véres harcok után a németeknek sikerült teljesen megállítani a francia offenzívát és a franciák, akik igen nagy vereséget szenvedtek, most most visszavonulnak Thann felé.

Rotterdam. A Rotterdamsche Courant nyugati határei tudósítja tegnap esti kelettel a következő táviratot küldte:

— A nagy offenzíva, amelyet Joffre december 17-én bejelentett és amelyről azt mondták, hogy végleg megsemmisíti vele a németeket, megghiúsult.

Támadás készül Ostende ellen.

Páris, december 30. (Római árt.) French tábornok, aki átvette a szövetséges seregek balszárnyának vezényletét, egyik napiparancsában bejelenti, hogy a szövetséges csapatok legközelebbi célja Ostende visszafoglalása.

Belgium Japánban bizik.

Berlin, december 30. A Belgiumban megjelenő Independencia Belge szerint a belga kormány japán segítséget kért Belgium felszabadítására.

Berlin, december 30. Az Associated Press munkatársa előtt Albert belga király a következő kijelentéseket tette:

— Calais megmentése az Yser-csatorna mellett harcoló belga csapatoknak köszönhető. Fogok még seregem élén Brüsszel utcaín lovagolni.

Anglia és Franciaország kalózkodása ellen.

Rotterdam. Az amerikai kormány jegyzékben követeli Angliától, hogy kereskedelmét jobb bánásmódban részesítse. Az angol flotta részéről a hajók átkutatása csupán akkor engedhető meg, ha bebizonyult, hogy a hajók ellenséges célra szállítják rakományukat, de pusztán gyanu alapján nem szabad a hajókat átvizsgálni.

Görögország lezserel.

Konstantinápoly. A Tannin szerint Görögország elbocsátotta 90—91. korosztályú újoncát és két évfolyambeli tengerészeket.

A Dardanellák bombázása.

Athén: Egy francia torpedóüldöző tegnap bombázta a Dardanellák ázsiai partját. A törökök viszonzították a tüzelést és a hajó másodkapitánya elesett.

A washingtoni holland követ kijelentette, hogy Hollandia hasonló tartalmu jegyzéket küldött Angolországba.

Wilson, az Egyesült Államok elnöke kijelentette, hogy Anglia kénytelen lesz a jogtalanul visszatartott amerikai hajórakományokért nagy kártérítést fizetni.

Olasz panasz az entente hajóelkobzásai ellen.

Róma. A Victoria nevű olasz lap „Az angol és francia tengeri kalózkodás” címen cikket közöl, a melyben heves támadást intéz Angliának és Franciaországnak azon eljárása ellen, hogy az olasz kereskedelmi hajózást állandóan megakasztja. A lap többek között ezeket írja:

— A neutrális államok tengeri forgalma immár csak névleg van meg. Az angol és francia haditengerészet naponként elkobozza és folytonos vizsgálataival zaklatja hajóinkat. Sok esetben arra kényszerítik a hajókat, hogy már irányba menjenek, vagy pedig rakományukat Marseilleben vagy egy más középtengeri kikötőben raktározzák ki. Ez az eljárás nyílt bizalmatlanság az olasz kormánnyal szemben, a mely eddig szigorúan megtartotta semlegességét. Talán Olaszországot azért akarják büntetni, mert neutrális maradt? Ezzel szemben a cikk rámutat arra, hogy a két kis ellenséges ország: Szerbia és Montenegró részére az entente hatalmak már megengedik a hadi dugáruk szállítását.

A Kazinczy-utcai tarialékkórház parancsnoksága ezúton fejezi ki köszönetét a karácsonyi adományokért a következőknek: Pénzadományokért: Róth Zsigmond 40 korona, Holländer Alfréd 20 korona, Scherhagh Ernő 10 korona, Glöfinger Győző 10 korona. Élelmiszerekért: Micalacean hadnagyné, özv. Laczay Józsefné, Laczay Boriska, Buzsáki Walder Gyuláné, dr. Tisch Mórné, Blau Gizella, Lustig Arminné, dr. Salgó Miksáné, dr. Mandl Vilmosné, özv. Rejzner Edéné, dr. Heitz Nándorné, Csatlós Ilona, Ember Pál, Bing Hugó, Spitz nővérek, Schwartz Adolf, dr. Steinhardt Mórné, id. Tenner Lajosné, Goldschmidt Sándorné, Vörös Magda, Szabó nővérek, özv. Friedländerné, Róth Zsigmondné, Basch Simonné, dr. Vágvölgyi Lajosné, Domány József, Szabó Lajosné, Morgenstern Gyuláné, Engelné, Lachmann szászadóné, Pfeiferné, Varga N. Andrásné, Csécsi Imréné, Fritz Ferencné, Pannán Györgyné, Deniflee Ferencné, Deniflee Pálné, Petrovski Károlyné, dr. Gugi Zoltánné, Terényi Iza, Kosuth-utcai fiúiskola növendékei, Inguszné, Krausz Paulin, Wéber Agostonné, Gizella-utcai iskola növendékei, dr. Gugi Zoltánné és Terényi Iza urnák gyűjtése, Református nők, Frank Józsefné, Farkas János, Almásy nővérek, Weisz Mór és fiai, Zurek Károly, Méhez Józsefné.

HIREK. LEGÜJABB.

Magyar Távirati Iroda cenzurált jelentéseit.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Ungvár. Trónörökös körútjában Ungvárra érkezett. Hajnalban nyomban harctérre indult. Délután visszatért Ungvárra. Bevonulás a kiválósított városban impozáns volt.

London. Tegnap négy angol hajó aknába ütközött és elsüllyedt. Karácsony óta Északi tengeren nyolc hajó ütközött aknába és süllyedt el.

Róma. Argomesi erdőben lövészárkok körül folyt harcban tegnapelőtt elesett Garibaldi Bruno.

Pétervár. Ruskoje Slovo fejtegeti, hogy Oroszországnak nem igen érdeke Németország és Monarchia ellen irányuló támadó háború. Oroszország kössön éppen úgy, mint Franciaország és Szerbia kedvező pillanatban külön békét. Háború folytatása csak Angliának életkérdés.

Bécs. Polgármester üdvözlő táviratot küldött újra Budapest polgármesterének. Háború két város barátságát megszilárdította. Ez öröksége viharos esztendőnek.

— **A német császárné újévi kívánsága.** Berlinből jelentik: Az évforduló alkalmából Augusta Viktória császárné ama óhajának adott kifejezést, hogy ezúttal tekintsenek el a szerencsekívánatoktól az ő személyét illetőleg; tartanak ki német hűséggel és folytassák a szeretet munkáját az édes haza üdvére, amíg a diószerű béke megköthető lesz, amelyhez a Mindenható minél előbb hozzásegítsen bennünket.

— **A tarnovi polgármester sorsa.** Bécsből jelentik: A Neues Wiener Journal jelentéi Krakóból: A Nowa Reforma írja: Brzeskoból és Bochniából Krakóba érkezett emberek azt beszélik, hogy Tertul dr. tarnovi polgármestert az oroszok tuszai magukkal vitték.

— **Kémkedő orosz ezredes.** Stockholm-ból jelentik: Gurko ezredes, svájci orosz katonai attaséra rábizonyult a kémkedés. Állásából távoznia kellett, büntetését letartóztatták.

— **Az aradi nemzeti munkapárt végrehajtó bizottsága** új napján Kintzig Janos pártelnököt üdvözl. Találkozás péntek délelőtt 11 órakor a Hungaria kávéházban.

— **Aradi gyógyszerész adománya a Vöröskeresztnek.** Kárpáti János aradi gyógyszerész 526 korona 42 fillér ára gyógy- és kötőszereket teljesen ingyen engedett át az aradi vöröskereszt egyesületének. Az adományért ezúton is köszönetet mond Várhelyi Janka elnöknek.

— **Uj ügyvéd.** Örfi Gyula a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság előtt sikerrel tette le az ügyvédi és a bírói vizsgát.

— **Eljegyzés.** Diessl Károly százados, a cs. és kir. 61. gy. e. III. osztályu hadiékítnéyes érdemkereszt tulajdonosa, eljegyezte szász-kabányai Hoffmann Ernát, szász-kabányai Hoffmann Géza ezredes leányát Aradon.

— **Lejáró színmű-pályázat.** A Kölcsey-Egyesület pályázatot hirdetett egy felvonásos, szabadon választott témájú színműre. A pályázat, amelyen aradi írók vehetnek részt december 31-én jár le. A pályamunkák bekötve, lapozva, géppel vagy idegen kézzel írva a szerző nevét rejtő jelzés levél kíséretében eddig az időpontig küldendők Varjassy Árpád kir. tanácsos a Kölcsey-Egyesület elnöke címére (Arad, Kulturpalota). A pályahyertes színművet a Kölcsey-Egyesület egyik tavaszi zsurján aradi műkedvelők előadásában bemutatják.

— **Elvesztett gyűrű.** A Városi kávéháztól a Ferdinánd-utcaig vezető útvonalon elvesztett egy aranygyűrű, vörös gránát követ körülvevő apró gyöngyökkel. Megtaláló szíveskedjék Ferdinánd-utca 5a I. emelet Hoffmann Adolf vagyongyári igazgató lakására elvinni, ahol jutalomban részesül.

— **Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület** december 29-én, Várhelyi József elnöke alatt igazgató-választmányi gyűlést tartott, amelyen Ipolyi-Keller Iván ügyvezető titkár és Kemény Szilárd titkár, mint előadók előterjesztése alapján megállapította a választmány az egyesület jövő évi költség előirányzatát, azután tárgyalta a földmivelésügyi miniszternek a gazdasági események termény járandóságának mikénti kiszolgáltatására és a gazdák korpaszükségletének fedezésére vonatkozó rendeleteit, továbbá foglalkozott a katonai rakváltások kérdéssel, mely tárgyban az egyesület oly értelmezést terjesztett intézt a kormányhoz, hogy a tulajdonképeni harctérrel kívül eső területeken a rakváltások csak a közigazgatási hatóság közreműködése mellett legyenek eszközölhetők, továbbá, hogy az ebből kifolyólag, esetleg felmerülő panaszok, a gazdasági felelősségek alapján, minél gyorsabb elintéztést nyerjenek. Továbbá behatóan foglalkozott a katonai célokra alkalmatlanná vált, de részint tenyészésre, részint gazdasági munkálatokra még használható és jelentős a katonai lőközházakban ápolott lovak kiosztásának kérdésével és a gyűlésen jelen volt gazdák kivétel nélkül azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy a kiosztás feltételei túlságosan szigorúak, annyival is inkább, mert ezen lovaknak még a tenyészképessége nincs is kipróbálva, tehát azoknak megvétele a kisczadók részéről, jelentékeny kockázattal jár. Nem tartja továbbá az egyesület azt sem méltányosnak és helyesnek, hogy a lovak eladási ára — tekintet nélkül azoknak valódi értékére — egységesen lett megállapítva, holott az egyes lovak használati értéke nagyon különböző. Midezek-nél fogva elhatározta az egyesület, hogy e tárgyban, a vármegyei lőtenyészbizottsággal egyetértéssel, felterjesztést intéz a földmivelésügyi miniszterhez, részint az eladási feltételek enyhítése, részint az eladási árak méltányosabb megszabása érdekében. Végül tárgyalta a földmivelésügyi minisztérium által leteleített állami közpincék szervezeti szabályait, s ezzel kapcsolatosan elhatározta, miszerint felír a minisztériumhoz az iránt, hogy a közpincékbe beraktározott borok, mint kézi szőlő előlombban, a szőlőgazdáknak adandó kölcsönök folyósításával a minisztérium ne valamenny budapesti pénzintézetet, hanem az illető borvidékeken működő és megfelelő szőlő alapokon nyugvó vidéki takarékpénztárakat bízza meg, ami a kölcsönügyletek lebonyolítását a gazdáknak nézve nagyon megkönnyítene. Amennyiben pedig mégis valamelyik budapesti pénzintézet leane ezzel megbízva, úgy legalább adassék meg a mód arra, hogy az illető pénzintézet a fentebb említett vidéki takarékpénztárak közbenjöttével folyósíthassa a kölcsönöket, megfelelő pénzüsszeget boosájtva azoknak e célból rendelkezésére.

— **Ami eddig leteleítésnek hittek.** Egy eseményeszerű dologról számolunk be. Egy kulturmunka kerett ki nemrég sajtó alá, amely ha nem is oldja meg az ingyenes népoktatást, feltétlenül közelebb hozza ezt a kérdést a megoldás stádiumához. Megteremtették azt, amire még gondolni sem igen lehetett, hogy valamikor létrejöhessen: az első óriási magyar lexikont, amely szédítő tanúsága annak, hogy mennyit haladt magyar kulturánk az utolsó évtizedben. Tolnai Simon, a magyar könyvkiadók boszorkánymestere, lehetővé tette, hogy a magyar publikum teljesen ingyen egy hatalmas, méreteiben csak az amerikai és német óriás kiadásokhoz hasonlítható Világlexikonhoz jusson. Tolnai Világlexikona minden egyes kötete, mely 160 egyetemi tanár és kiváló író szellemi munkáját dicséri, 7—800 oldal terjedelmű. A gyönyörű tartalmat mintegy 1300 kép, színes műmelléklet és térkép díszíti. Ezt a remekművet, amely a magyar tudás igazi dindela, azok, akik a Tolnai Világlexikóra előfizetnek 3 kor. ráfizetés ellenében kapják meg. Bolti ára köte-tenként husz korona. A mű maga több millió koronás vállalkozás. 25 kötetből for állani, amelyekben összesen 16.000 oldalon 30.000 kép, számos műmelléklet és térkép foglal majd helyet. Eddig 5 kötet készült el.

— **Uresedésbe** jött állásokra való pályázatánál az Engel-lele keresk. szaktanfolyam bizonyítványai mindig előnyben részesülnek.

(Lázár Vilmos-utca 2., Földes-palota mellett.)
Január 2-án új tanfolyamok kezdődnek.

— Legdivatosabb névjegyek Kerpelnél.

Elkészült a Baross-parki jégpálya.

(Az átalakított kioszk — A Korcsolyázó Egylet új otthona.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 30.

Elkészült még, hogy ez év elején Arad város társasági bizottsága átengedte az Aradi Korcsolyázó Egyletnek a Baross-parki kioszkot és a fölé dőlt, a liceumi átszótóterig és az Apponyi Albert-körutól a Marospartig terjedő területet korcsolya pálya céljára.

A korcsolya egylet vezetősége még ez év tavaszán hozzáfogott a pálya berendezéséhez, planirozásához, gyönyörű pergoia kerítést létesített a pálya körül, a terület szélén egy 5 méteres sávban parkot létesített, a hová a növényeket a Le Feber Co. boskooi (Hollandia) és a Nemetz temesvári cégektől szerezte be. Arad város közönségének élvezetét nyújtott már a nyár folyamán is ez az új park és valóban még a nem szakértők is csodálattal beszéltek róla és valljuk be már most, hogy azok, akik ellene voltak annak idején a terv megvalósításának, ma már együtt örülnek velünk, hogy egy világos, levegős, egészséges parkunk van, a hová szívesen fog mindenki elmenni.

Ha még hozzávesszük, hogy a vezetőség nyárára ezen a területen 8, vagy 10 tenniszpályát fog létesíteni, tisztában lehet vele mindenki, hogy milyen élet lesz itt, milyen kedves találkozó helye lesz a park ezen része a közönségnek, mert tudni kell, hogy nyáron egy három méter széles ut vezet körül a területen, közvetlenül a parkirozott terület mellett, a hol padok fognak a közönségnek rendelkezésre állni.

A kioszk, illetve a pavillon-heiységet a korcsolyázó sport céljainak megfelelően alakította át a vezetőség. A kioszkba csak a pavillon előtti terrászról a Baross-park felől lehet feljutni. A pavillonba belépésnél jobbról a a pénztár helyiség, balról pedig a ruhatar tűnik fel, a honnan az egyedül rendelkezésre álló bejárati ajtón keresztül lehet a belső helyiségekbe jutni, nevezetesen a 100 négyzetméter. nagyságú, társalgóba egyúttal buffetbe, a honnan jobbra a férfiöltözőbe, balra pedig a női öltözőbe lehet jutni. Ugy a férfi, mint a női öltözőből két-két ajtó vezet a jéghez.

A társalgóból a jégpálya felé a csukott terrasza jutunk, a honnan remek kilátás nyílik a pályára. Ez a helyiség egyúttal a melegedő is a felnőttek részére. Hasonló kilátást nyújt a két öltöző helyiség is a pálya más-más oldalára.

Dár a vezetőség a pavillon átalakítása tekintetében teljes programját nem tudta keresztül vinni a háborús viszonyok miatt, mégis alaposan és célszerűen alakította azt át. Hogy többet ne említsünk, a társalgó vagy buffet helyiséget, a mely 14 méter magas volt, egy vasbeton menyezettel kettéválasztották úgy, hogy megmaradt a társalgó helyiség 8 méter magasnak és létesült az elválasztás által még egy új helyiség emeleten.

A 10 méter széles és 10 méter hosszú menyezet oszlopok nélkül áll, miáltal a földszinten nagyobb a hely, mert nincsenek utban az oszlopok. A menyezet egyébként Zielinsky Szilárd dr. műegyetemi tanár tervei alapján készült. A helyiségeket villannyal világítják és általában a legnagyobb kényelemmel rendezik be. A korcsolyázók helyiségekbe jönnek a szekrények, melyekben a ruhákat lehet elhelyezni, valamint kisebb szekrények is a korcsolyázók részére.

Szóval a vezetőség mindent megtett arra nézve, hogy a tagok és a közönség az egészséges téli sportot kultiválhassák és a pavillonban jól érezzék magukat. A jégpálya egyébként már 2-3 fok hidegnél megnyitják, a mit a színház épület és Millenium sarkán kifüggesztendő táblák utján fog a közönségnek tudomásul

adatni, de a napilapok útján is tudomást veendő erről a közönség.

A vezetőség új szabályzatot bocsátott ki, mely a jegypálya használati díjakról és rendszabályokról intézkedik. A szabályzatot mindenki, aki akár tagsági, akár idényjegyet, vagy tanulójegyet vált, megkapja.

A szabályzat egyrészt azon okból készült, hogy az előző években tapasztalt visszalétet a jegyekkel megaztintassák, másrészt pedig a fegyelmi rendszabályok tekintetében foglal magában olyan intézkedéseket, melynek alapján mindenki nyugodtan és a legnagyobb biztonságban korcsolyázhat, mert a szabályzat gondoskodik mindenki részére védelemről. A szabályzat a budapesti korcsolyázó-egylet szabályai alapján a helyi viszonyok tekintetbe vételével készült és igazán a közönség érdekében való.

A díjakat a választmány javaslatára a közgyűlés a következőképen állapította meg: Tagsági jegy 10 korona, családtagjegy az első családtag után 5 korona, további családtagok után egyenkint 4 korona. Tanulójegy 8 korona. Idézőjegy 15 korona. Alapító tagság díja legalább 200 korona. Ezekkel a jegyekkel a helyiségbe lépni és korcsolyázni is lehet.

A nem korcsolyázók részére pártoló tagsági jegyeket adnak ki 5 koronáért. A gyermekek kisérti részére, kisérti jegyek és pedig egyes és kettős kisérti jegyek válthatók, előbbiek 3, az utóbbiak 5 koronáért, de egyidőben a jegyeket csak egy kisérti használhatja.

A helyiségbe való bejutás csakis arképes igazolvány alapján történhetik, miért is figyelemzteti a vezetőség a közönséget, hogy a korcsolyázó idény megkezdése alkalmával előálló torlódások elkerülése végett, a jegyek és az arképes igazolványok már most is megválthatók és ez annálval ajánlatosabb, mivel éppen a valószínű torlódások miatt a jegyek és igazolványokat azonnal nem lehet kiállítani, addig pedig a pályára csakis 60 filléres napijeggyel lehet jutni.

A tagok jegyei már most rendelkezésre állanak a pénztár helyiségben. A rendes arképes igazolvány nagyságu arképek börtökbe helyeztetnek, amelyet a pénztár hetven fillérért árusít.

A korcsolyázás az első hideg napon megkezdődik.

Feladás szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1914. évi december 31-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Itt először:

A mozi tündér

(Kino Königin.)

Nagy operette 3 felvonásban. Írta: Okankovszky és Freund. Fordította: Mérel Adolf. Zenéjét szerezte: Jean Gilbert. Karnagy: Tliger A. Rendező: Polgár S.

NYILTTER.

ARADI KÖZLÖNY

1915. évi január 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlönyre.

Az Aradi Közlöny ma Magyarország legelterjedtebb, legértelmesebb és legkedveltebb vidéki napilapja, mely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészeinek terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg. Az Aradi Közlöny-t a közönség minden rétege olvassa, éppen ezért egyben a legjobb hirdetői organum is.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

egy hónapra 2 K. — áll.
negyedévre 6 " — "

Vidéken:

egy hónapra 2 K. 40 fill.
negyedévre 7 " — "

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára

az idén is dus tartalommal jelenik meg.

Az Aradi Közlöny diszes naptárát az

Aradi Közlöny minden negyedéves elő-

fizetője, amennyiben előfizetési hátralék-

ban nincs, — az esetben is ha az előfizetést

havonként újítja meg — ajándékul kapja.

Minden új előfizető, aki január hó

1-vel negyedévi előfizetéssel belépett

az előfizetők sorába, vagy annak idején

egy negyedévre kiegészíti, ajándékul ingyen és

bérmintve kapja

az Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

az 1915. évre.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó-gyára és temetés rendező vállalata.

Fiedler Imréné szül. nemeskosztolányi Margit a saját, ugyisintén az alólírottak nevében is szomorodott szívvel tudatja a hön szeretett felejtethető jó édes anyja, nagyanyja, anyós, nagynéni és rokon

özv. nemeskosztolányi

Kosztolányi Imréné

szül. Dratsay Arankának,

folyó évi december hó 30-án, reggeli 7 órakor, életének 57-ik évében, rövid szenvedés után bekövetkezett gyászos elbunyttat.

A megboldogult földi maradványai folyó évi december hó 31-én délután 2 órakor fognak Szabadság-tér 18. számú gyászházba a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírhelyen örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért 1915. évi január hó 4-én reggeli 8 órakor fog a főt. minorita-atyák templomában az egek Urának bemutatni.

Pihenése csöndes, emléke áldott legyen!

Arad, 1914. évi december hó 30.

Fiedler Imre és fia első m. kir. szab. érckoporsó-gyára és temetés rendező vállalata.

Képeskönyvek

20, 30, 50, 70 fillér, 1 K., 2 K.

4861

Mese-könyvek

20, 30, 40, 60 fillér, 1 K., 2 K.

Tárcasjáték

30, 50, 70, 90 fillér, 1-50, 2 K.

Legújabb, 70 fillér.

Toronykockajáték

Újvívi képeslapok

4-8-8-10 fillér.

Levélpapír

fehér és színes

csomagban 20 fillér,

dobozban 1 K.-tól

Décsi Géza könyv- és papírházában

Forray-utca, Telefon 902.

Dombegyháza községben az u. n.

„Lebuki csárda“

épület a hozzátartozó mintegy 3300 m²-ől szántófölddel 1915. január

15-től bérbe adandó. Felvilágosítást nyerhet-

nek az érdeklődők

Dombegyházán, vagy

pedig a tulajdonosnál

Balku Gyulánál,

Zombor, Bácsbodrog-

megye.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbísható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájrüreg desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcelán-zselencének 60 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszu

időre elég: 1 korona.

ej orpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a

világhírű „Tegerit“ korpá-

kenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy tér 22. sz. (Megyeháza szemből.)

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

Az „Orsával halhoz.“

Legnagyobb halkivitel.

Luttwák József

déligyümölcs és magyar ter-

mények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám

(volt Spielmann ház) saját ház.

Van szerencsém a t. vevőközönség b. tudomására hozni, mint minden évben úgy az idén is, hogy a vevő közönségnek alkalma legyen olcsó és jó áruhoz jutni több rakomány narancs és citromot hozattam. 1 db. különleges-ség Mandarin 5 fillér. Tíz láda egyszerre való átvételénél 5%-ék engedmény. Elő halak, naponta illetemben, pénteki napon halpiac téri sátramban nagy választékban és hogy a szegényebb sorsú közönségnek is alkalma legyen az ünnepekre halat vásárolhatni, kisebb fajta egyes halat hozattam — ezek a legolcsóbb árban kaphatók. Nemes és nagy halakat a vevő közönség kívánataira legolcsóbb árban szorom be, ezek nálam előzőleg megrendelendők. Ajánlom továbbá 100 kgr kassai kaposzta 5 K. 100 kgr. nyíri rózsaburgonya 8-50 F. 1 kgr. Kassai torna 60 fillér. 1 kgr. 1. rendű dió 80 fillér. Déli gyümölcsök minden fajtája a legolcsóbb árban. Vidéki rendelések legpontosabban eszközöltenek. Üzletem péntek estétől szombat estig zárva. A t. vevőközönség szíves pártfogását kérve, tisztelttel

2861

Luttwák József.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villamos világítási berendezéseket,
villamos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villamos csillárokat, villamos fő-
zöedényeket, villamos vasalókat,
villamos hűtővasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
mos cikkeket.

Tüzifa

bükk I., II., III. és do-
rong, cser hasáb és
dorong kapható vag-
gononkinti vételnél
**Körösvölgyi Pálin-
karaktár Andrassy
tér 5. Telefon 651.**

Száraz tölgy szőlő-
karó is kapható.

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerei és szállít 8961

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Cognac,
Likörök,
Szilvorum,
Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkarakta,

Lloyd-palota. 8715

Újévi malacok

olcsó áron kaphatók kilogrammonként is
FARKAS JÁNOS mészáros és hentes-
üzletében Arad, József főherceg-ut 7. sz.

1914. évi 4475. sz.

Tüzifa eladás

(Vágásban a tű mellett.)

A pécskai m. kir. erdőgondnokság remeteági vágásában termelt
összesen 976 ürméter különböző választéku kemény és 2307 ürméter
lágy tűzifa, három eladási csoportban zárt írásbeli versenytárgyalás
útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1915. évi január hó 28-án déli 12 óráig nyújtandók
be az alólírt m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok január hó 29-én d. e.
9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek valamint aján-
lati űrlapok és borítékok a m. kir. főerdőhivatalnál Lippa (Temes-
megye) és a m. kir. erdőgondnokságnál Opécska (Aradmegye) díjmen-
tesen szerezhetők be.

Lippa, 1914. évi december hó.

6007

M. kir. Főerdőhivatal.

Vas- és rézbutorgyár Aradon.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányainkat
**vas- és réz-butorokban, kertli butorok, internátus-,
kórház- és szálloda-berendezések** szolid és erős kivi-
telben. **Sodrony-ágybetétek** vas- és fakerettel minden
méretben a legerősebb kivitelben kaphatók. Elvállalunk
mindennemű vas- és rézbutor javításokat és festéseket.

Gyárhelyiség: Aulich L.-utca 14. Üzlethelyiség: Zrinyi-utca.

Gyári telefon 423.

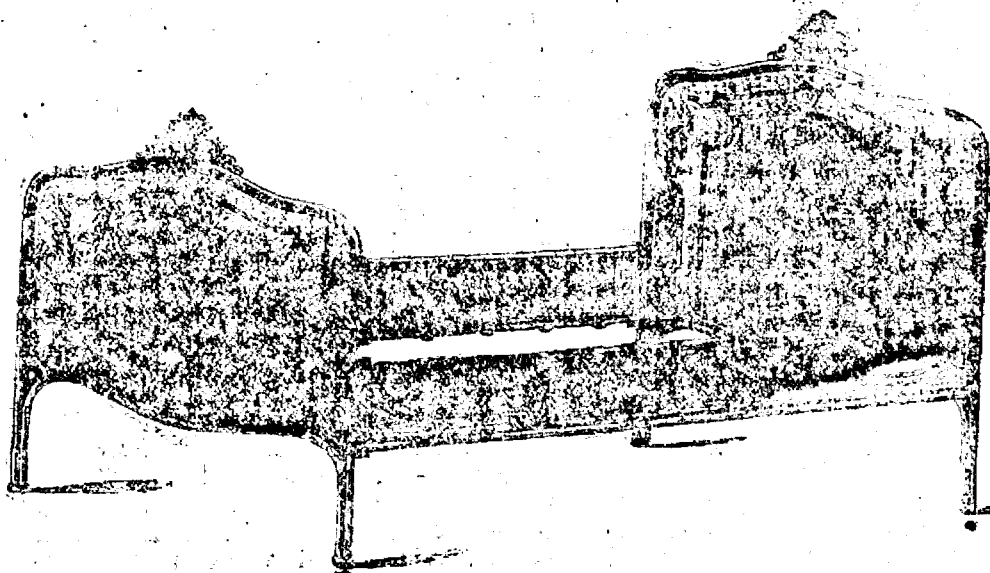
**Képes árjegyzéket kívánatra díj- és bér-
mentve küldünk.**

Szíves megrendeléseket kér, tisztelettel: 5697

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárosok.

Alapított 1893-ik évben.



Lakatos és fényező tanoncok felvételeinek.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Fiatl, osinos

feltétlen intelligens, lehetőleg világos száke uri nővel vagy leánnyal óhajtaná tisztességes szándéktól megismerkedni egy közép-korú, minden tekintetben gavalér urlember. Levelet, melyben a megismerkedés módosait közlendők, a kiadóhivatalba kérek küldeni „Komoly” jelige alatt, hol azokról 6—10 között at fogom venni. Titoktartás feltétlen biztosítva. 6008

KIADÓ LAKÁS.

Modern

2 szoba, konyha, butorozott, gáz- és villanyvilágítással, január 1-re kiadó, Bőtvös-utca 10. Bővebbet Stojkovits fényképésznél, Szabadság tér. 6012

Különbejáratu

utcai butorozott szoba, gázvilágítással, azonnal kiadó, esetleg teljes ellátással. Szent Pál-utca 3., 1. em. 6011

3 utcai szoba

és mellékhelyiségekből álló lakás azonnal kiadó. Cím: Barti Ernő, Szent Pál-utca 6. 5991

Belvároshoz

közel eső Illés-utcai 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhelyiségeivel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5488

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligentes Mädchen

Kinderliebend, hilft gerne im Hause, sucht Stelle über Tags. Briefe erbeten unter Erna K. in die Administration. 609

10 évi bankgyakorlattal

bármely irodal esetleg kisegítő állást, kívánatra fél napi alkalmazást is elvállalok. Cím Unió Hirdető Arad, postafiók 158. 5996

ÜZLETEK.

Jómenetelű hentesüzlet

bevonulás miatt eladó Sárió-utca 18. sz. 5992

ALKALMAZÁST NYER.

Gyors- és gépiró

valamint egy gyakornok azonnali belépésre kerestetik. Írásbeli ajánlatok kéretnék: Szűcs Pál aradi céghez. 5986

Egy 18-19

vagy 48-49 éves feltétlen tisztességes egyén, ki a német és román nyelvet tökéletesen bírja, fix fizetéssel felvétnék. Bővebbet Beregi Kálmán Hal-tér 6. sz. 6994

Intelligens

megbízható magányos középkorú nő-gazdasszonynak kerestetik. Cím a kiadóban. 6010

Az Apolló részére

cukorka elárúsító leányok felvétetnek. Hírekezhetni Waltzer J.-u. 19., reggel 9-től délután 4-ig. 6016

OKTATÁS.

Magán-azulók

bennlakók és bejárók, mérsékelt díjazás mellett, felelősséggel előkészítetnek az I. r. Fiuinternátusban Arad, Chorin Áron-utca 1. 6008

Gyakorlott correpetitort

keresek gimnázista mellé a déli-előtti órákra. Ajánlatok „Gyakorlott correpetitort” címen a kiadóhivatalba intézendők.

Engel keresk. tanfolyama.

Január 2-án új tanfolyamok veszik kezdetüket. Könyvelés, keresk. számtan, gyorsírás, gépirás, stb. Teljes és alapos kiképzés írodák részére. 3-4 polgári vagy 6 elemi előképzettség megkívánatik. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állásbevezetés. Lázár Vilmos-u. 2., Fődespalota mellett. 6014

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Náder Gyula és Fia

kéményes és villanyszereelési üzlete Weitzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák korszerűsége legpontosabban eszközölnetnek. 5567

Róssaburgonya

és hópehely a nyírágyból, csakis elsőrendű, állandóan kapnató legjutányosabb árban, házhozszállítással Rubinstein Mór szállítmányozási üzletében Arad, Milorita-palota- Telefon 188. 5922

Kereskedőknek

vevői részére díszes fali naptárak táskával. Ugyanitt újévi ajándéktárgyak finom levélpapír díszdobozban, képes levelezőlap albumok, imakönyvek, stb. legolcsóbban. Díszmunkák, képes és ifjúági iratok félárban. Krausz Paulin, színház épület. Telefon szám 511. 284

Veszek

uraktól levelet férfi ruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Mindennemű használt butort veszek. Bieler Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4699

Meleg szoba-csipek

minden színben, párja 1 kor 70 fill., 1 kor. 90 fill. és 2 kor. 16 fillér. Csipek tözsdé Apolló mozi mellett. Ugyeljünk a címre. 5161

Burgonya,

kitűnő ízű, kisebb-nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhauser Gyula gazdasága Arad, postafiók 163. 5280

7252—1914. pm.

Hirdetmény.

Közhírre teszem, hogy a cs. és kir. osztrák államvasutak, valamint Auszria nagyobb magánvasutai közöttük a Dévianut (ez Magyarország vonalaira le.) Bosznia-Hercegovina vasutak, a Kassa-Oderbergi vasut, és a cs. és kir. Banjaluka-Doberljini vasut meg-

engedték, hogy a sebesült és beteg katonák hozzátartozói azok látogatása alkalmával oda és vissza 50% jegykedvezményvel utazhatnak.

Ezen utazási kedvezmény csak a sebesült és beteg katonák szülői felelőseit, gyermekeit és testvéreit illeti, és rendőri hatóság megfelelő igazolása alapján kérelmezhető a személy pénztárnál.

Arad, 1914. december 17.

Varjassy
polgármester.

Ninesen szebb
és szórakoztatóbb

újévi
ajándék

fiatalnak és
öregnek egyaránt, mint a
mindenütt feltűnést keltő

rajzoló-
készülék!

Egyedüli raktár és
főelárúsító:

Pichler
Sándor

könyv-, papir- és
írószerkereskedő

Arad, Szabadság-tér 1. szám.

Ajánlok

katonák, tábori, deák, sodrony és kárpított vaságyakat, vasmoszókat, éjjeli szekrényeket, gyermekágyakat, és kocsikat, sodrony ágybetéteket, és nyugágyakat, ruhanagyos és kárpított madracokat, díványokat, afrik és lőszőr madracokat, réz és féltész ágyakat, réz mosdók és réz éjjeli szekrényeket. Egész háló szoba, szálloda, kávéház, kórház és intézetek berendezését, ruha állványokat, fa- és széntartókat, lábtörőket, levarott szalmazsákok, kocsi ülések, rézkarniók, szoba kiset és bidet, vasútház, egy berakott sparhet, homok hordó mészáros és hentes kis stráfkocsi, és kézi kocsi.

Garaí Károlynál

József főherceg-ut 11. szám, Karolina-utca sarkán lévő butor üzletben. 5287

A legdivatosabb

újévi

levélpapírok a
legolcsóbb árban
beszerezhetők

Jámbor Antal

papir- és írószerüzletében Arad,
Andrássy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal)

Telefon szám 1022. 1231

Kóser étterem.

Ajánlom a nagyközönség szíves figyelmébe Deák Ferenc-utca 42/a. alatt levő modernül berendezett

kóser éttermemet,

ahol igen tisztelt vendégeimnek tiszta libarsírral készített, izletes házi kosztot mérsékelt árban nyújtok. Abonnenseket bármely időben elfogadok házbán és házonkívülre is.

Szíves pártfogást kérek, kitűnő tisztelettel

Fülöp Sámuel,

vendéglős, 101

Egy alkalmi vétel kapcsán sikerült nagyobb mennyiségű 1. r. tűzifát olcsón megvásárolnom. Ennek következtében azon kedvező helyzetben vagyok, hogy

apritott

tűzifát

rendkívül jutányos áron árusíthatok.

— Kívánatra házhoz is szállítom. —

Tisztelettel

Virág Kálmán

Arad, Erzsébet királyné-körút 59.

Telefon 65. sz. 5785

Megnyilt

teljesen újonnan berendezve a

Fekete Sas szálloda

18 modernül berendezett szobával. Kapcsolatban kávéházzal és vendéglővel. Szobák K 1.20-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta 1-ső rangú cigányzene hangverseny. Elsőrendű kávéházi italok. Kitűnő és olcsó erdélyi magyar konyha. Abbonnensek bármely időben elfogadtatnak. Pensioszerű teljes ellátás legjutányosabban kapható. 5923

Szíves pártfogást kérünk, kitűnő tisztelettel:

Szere és Társa,

szállodás és kávéosok.